

CURIERUL JUDICIAR

REVISTĂ DE DOCTRINĂ-JURISPRUDENȚĂ-LEGIslaȚIUNE-ECONOMIE POLITICĂ-FINANȚE-SOCIOLOGIE

DIRECTOR :

FONDATOR :
ION S. CODREANU
Avocat

I. GR. PERIȚEANU
fost Ministru, Avocat
Președintele Uniunii avocaților din România

PRIM REDACTOR :
ALEXANDRU VELESCU
Doctor în Drept, Avocat

COMITETUL DE REDACȚIE :

Traian Alexandrescu, fost decan al Baroului de Ilfov Avocat; **Alexandru Cerban**, Profesor Universitar, Avocat; **Iosef Gh. Cohen**, Consilier la Consiliul Legislativ, Avocat; **N. Jac Constantinescu**, Președinte la C. de Apel București; **E. Cristoforeanu**, Dr. în Drept dela Roma, Avocat; **Radu Dimiu**, Magistrat la Trib. Ilfov; **Vintilă Dongoroz**, Conferențiar universitar, Avocat; **D. Gălășescu Pyk**, Profesor Universitar, Avocat; **C. Sipsom**, Profesor Universitar; **C. A. Stoeanovici**, Conf. univ. Membru al Consiliului Legislativ; **Gr. L. Trancu-Iaai**, fost Ministru, Avocat; **Hariton Udrea**, Judecător Trib. Ilfov și **Petre Vasilescu**, Profesor Univesitar.

SECRETARI DE REDACȚIE :

E. C. Decusară Dr. în Drept din Paris, Directorul Statisticeii Judiciare; **Ionel I. Codreanu**, Doctor în drept din Paris, Avocat

SUMAR

— *Măsură legislativă criticabilă. Indivizi fără patrie după legea naționalității române*, de Dimitrie G. Maxim, fost președinte la Curtea de apel;
— *Libertatea Mărilor și Prizele maritime*, de căp. comandor *Preda C. Fundățeanu*. Recenzie de E. Cristoforeanu, avocat.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

— Înalta Curte de Casație și Justiție s. I.: *D. Moldavschii cu Bențion Uciel* (Inchiriere. Stipulațiune ca plata să fie făcută la domiciliul locatorului. Neindicarea în convenție a acestui domiciliu. Nu poate ridica caracterul de portabilitate a plății);
— Idem, idem: *Irina C. Predescu și a. cu D. Marinescu-Iilvan* (Revizuire. Sentință apelată. Perimarea apelului. Efecte. Aplicabilitatea art. 288 și 293 pr. civ.);
— Idem s. II: *Gh. Dimitriu cu D. Arghir* (Citațiune. Imobil cu mai multe apartamente. Neafișarea citațiunii la apartamentul ocupat de cel citat. Nulitate);
— Idem, s. III: *Soc. S. R. D. cu Aristotel Galiatzatos* (Perimare. Conexarea pricinilor. Act procedural cu caracter contradictor intervenit numai într'una din pricini. Întrerupe perimarea pentru toate pricinile conexe);
— Curtea de Apel București s. III: *Radu Cădere cu Camera Sindicală a agenților de schimb* (Bursă. Operațiuni de bursă. Competința Camerii arbitrale. Neconstituirea agentului art. 40 din legea burselor nu poate fi opusă clientului. Valorile mobiliare constituiesc operații de bursă. Prezentarea registrelor agentului oficial este obligatorie și face dovada operațiunilor) cu Nota d-lui S. N. Charas, avocat;
— Tribunalul Ilfov s. II com.: *Sindicatul fabricanților de ațe gazoase cu Soc. Penculescu et Polak* (Concurență nelegală. Măsurile provizorii. Prezidentul competent să le ia. Întrubuițarea sticlelor de sifoane. Dacă constituie un act de concurență nelegală când sunt întrebuițate de către un alt fabricant);

JURISPRUDENȚA STREINĂ

— Casația italiană I (Cesiune de cotă ereditară. Efecte. Cesiune de drept litigios. Substituire în proces. Condițiile liberării cedentului);
— Idem, idem (Faliment. Societate cu răspundere limitată. Declararea soților necomercianți în faliment și a societății. Data încetării plăților);
— Idem II (Concurență ilicită. Confuzie de produse. Reclamă);
— Idem III (Interdicție. Nulitatea actelor anterioare. Proba infirmității. Reana credință a celui alt contractant);
— Idem, idem (Societate. Disolvare. Lipsă de acord asupra uzului firmei. Ilegalitatea acțiunii pentru concurență ilicită);
— Tribunalul Roma (Culpa civilă. Daune. Stingerea delictului prin amnistie. Daune nepatrimoniale nu sunt datorite);
— Tribunalul din Reims (Reducția într'o delegație imperfectă a obligației delegatului prin efectul unei legi noi are influență asupra obligației acestuia față de delegatar) cu Nota d-lui H. Udrea, magistrat.

MASURA LEGISLATIVA CRITICABILA

Indivizi fără patrie după legea naționalității române

În societățile organizate domină principiul constant al necesității ca orice individ să aibă o patrie, să fie considerat ca făcând parte din o națiune oarecare. De aci răsare consecința că „*apatridia*” sau lipsa de patrie este o situațiune anormală, pe care atât legiuitorii cât și toate congresele ce s'au ocupat de chestiunea naționalităților au căutat să o stărpească.

Deși legiuitorii se întrec în tendința de a înlătura o atare situațiune anormală, a celor fără patrie, totuși, sunt cazuri în care interesul social îi forțează, fie de a declara pierdută naționalitatea unui național, fie de a retrage naționalitatea unui naturalizat; și, luând aceste măsuri grave nu se mai ocupă dacă cel desnaționalizat, în zisele condițiuni, a dobândit o nouă naționalitate sau a rămas fără patrie.

Legiuitorul român, prin noua lege din 1924 a dat o deosebită importanță chestiunii naționalității, în urma întregirii teritoriului și măririi populațiunii cu minoritari. Dând dezvoltare și chestiunilor privitoare la pierderea și retragerea naționalității române a făcut deosebire între ambele măsuri. Pierderea a bazat-o pe *incompatibilitate*, căci, după cum spun toți autorii, este o atare incompatibilitate între funcțiunile publice sau supunerea la o protecțiune streină a unui național și datoriiile ce le are către propriul său stat. Retragerea este dictată ca *pedeapsă*, bazată pe vinovăția naturalizatului față de Statul care l'a adoptat și căruia nu-i dovedește loialitatea și credința ce-i datorește, nepuțând avea loc, după legea română, decât în caz de războiu.

„Nu trebuie confundate ambele decăderi dela naționalitate: pierderea și retragerea”, spune un însemnat autor. „ăci, naționalul care primește funcțiune publică în streinătate este privit culpabil, pe când cel care nesocotește datoria sa de loialitate trebuie privit de două ori culpabil, fiindcă dânsul a cerut și a dobândit naționalitatea țării pe care în urmă a trădat-o”¹⁾.

1) Caleb, „La Nationalité”, Paris, 1933, pag. 277. Acest autor este citat de d. I. G. Lipovano, în teza sa de doctorat

S'au adus numeroase critici contra decretării pierderii sau retragerii naționalității din cauza consecințelor sociale la care se ajunge, bazate pe argumentul că zisele decăderi lasă pe național sau pe naturalizați lipsiți de orice naționalitate, situațiune contrară principiilor și supusă multor neajunsuri. Se vede că s'a ținut seamă de aceste critici cu ocaziunea redactării legii naționalității, întru cât măsurile ce le dictează privitor la retragere privesc numai cazurile, în care s'ar afla naturalizatului în timp de războiu²⁾. Cu toată critica distinsilor autori Pillet și Niboyet, cari socot incorecte măsurile luate de majoritatea legislațiunilor moderne de a decreta pierderea sau retragerea naționalității într'un moment când nu s'a doborât altă naționalitate, socotim, totuși, justificate zisele măsuri ce le iau Statele în apărare³⁾.

În primul loc, legiuitorul dorește un continuu și constant devotament al supușilor săi, și, din acest punct de vedere, al interesului general, găsește util de a izgoni cu totul din cetate chiar pe acei cari se supun pentru oricât de puțin timp unei protecțiuni streine⁴⁾. În al doilea loc, legiuitorul nu poate rămâne indiferent când constată că cei pe cari i-a primit în cetate urmăresc în țara care i-a adoptat diferite situațiuni în interesul lor propriu, și se dedau la acte dăunătoare și câte odată periculoase față de noua lor patrie, lucrând în diferite chipuri în favoarea patriei lor de origină⁵⁾.

S'a cercat a se înlătura inconvenientul rămânerii fără patrie a celor a căror naționalitate s'a declarat pierdută ori le-a fost retrasă, și, în acest scop, unele legislații au prescris redobândirea vechei naționalități de către acei atinși de aceste măsuri legale. S'a văzut însă că o atare dispozițiune nu poate avea efect, întru cât suveranitatea statelor este mărginită în lăuntrul teritoriilor lor, astfel că orice dispozițiune s'ar lua, ea este ineficace peste hotarul țării în care a fost dictată, astfel că odată părăsită naționalitatea, cu greu sau cu imense sacrificii mai poate fi redobândită. Delegații mai multor state prezentând o propunere spre a lămuri chestiunea în Conferința de la Haga, din 1930, nu s'a ajuns la nici un rezultat, Comisiunea renunțând a regula acest punct și referindu-se la sentimentele de justiție ale statelor pentru ca ele să facă din

libertatea lor asupra retragerii naționalității, uzul cel mai rezonabil și cel mai mărginit posibil⁶⁾.

D-l Lipovano care enunță acest rezultat al conferinței arată că chiar în urma acestei discuțiuni multe state nu sunt dispuse a renunța la practica desnaționalizării, și că nu ne putem aștepta să vedem dispărând curând această sursă a apatridiei⁷⁾.

Dacă dar, după cum am arătat, în baza zisei considerațiuni de interes social, legiuitorul este justificat de a lua măsurile de rigoare amintite privitoare la declararea pierderii sau retragerea naționalității, chiar dacă cel ce suferă pe urma ziselor măsuri, rămâne fără altă naționalitate, situațiune creată prin culpa sa, nu rămâne îndoială că un atare legiuitor trebuie să se ferească de a creea o situațiune anormală de apatridie, fără o justificare serioasă, fără ca grava măsură a desnaționalizării să fie absolut provocată de interesul general social.

Această îndrumare logică o găsim formulată și în dezideratele propuse de către Institutul de Drept Internațional în sesiunile de la Lausanne și Stockholm⁸⁾, când s'a lămurit că dorința primei Conferințe de codificare internațională este ca fiecare stat să se inspire de ideea ca naționalitatea să fie soluționată, ținându-se seamă de idealul către care trebuie să se orienteze umanitatea în acest domeniu, consistând în suprimarea cazurilor de apatridie⁹⁾.

Am arătat și altă dată și suntem nevoiți a observa din nou că de un timp îndelungat, încă de la promulgarea legii naționalității române, se continuă a se creea zilnic situațiuni anormale, *apatrizi*, cari, nu obțin la data cererii lor de naturalizare dreptul de cetățenie română solicitat, și sunt forțați în baza textului legal să renunțe la naționalitatea veche, să devină fără patrie și fără niciun drept, dar supuși la toate sarcinile și chiar la serviciul militar, să fie în fine vagabonzi internaționali, după cum spune Foleville, cu o situațiune juridică egală cu aceea a sclavului roman sau mort civilmente.

Legiuitorul român din 1924 a introdus dispozițiunea alin. 6 al art. 7, după care între condiții se cere solicitantului la naturalizare: „să fi pierdut naționalitatea streină sau să o piardă, potrivit legilor țării sale, prin efectul dobândirii naționalității române”, iar prin al doilea alineat al aceluiași articol li se cere ca „prin o declarațiune autentică să și manifeste voința că se leapădă de naționalitatea română”.

Neapărat, că aceste măsuri au fost luate în interesul înlăturării dublei naționalități, pentru ca eventual solicitantul, devenit român, să nu-și mențină și naționalitatea veche. Este însă regretabil că în aplicațiunea ziselor măsuri legislative, solicitantul fiind îndatorat de a face declarațiune formală că se leapădă de vechea naționalitate, și neobținând realizarea cererii sale de a fi imediat încetățenit român, devine „fără patrie” în intervalul de timp ce se strecoară de la predarea cererii de naturalizare și până i se acordă prin decret naturalizarea, sau, ceea ce este mai trist,

„L'Apatrie”, Paris, Les éditions internationales 1935. În această documentată lucrare a tânărului doctor se găsesc detalii interesante privitor la apatridie, așa după cum diferiți legiuitori caută să o înlătore. În special rezoluțiunile diferitelor congrese, date în materie, și mai cu seamă cele mai recente, sunt de mare utilitate pentru cunoașterea și rezolvirea dificilelor probleme ce comportă situațiunea celor fără de țară. Condițiunea juridică a apatrizilor ruși și armeni, ordinea internațională și convențiunea relativă la statutul refugiaților sunt cuprinse în lucrare. Este regretabil că autorul n'a insistat asupra legii naționalității române din 1924 ale cărei dispozițiuni i-ar fi dat ocazie de a da studiului său o importanță deosebită, putând cu aceeași competență cu care a discutat dispozițiunile legilor streine, să analizeze și să provoace o critică serioasă legii române, observațiuni, ce ar fi putut servi cu ocaziunea revizuirii acestei legi.

2) Lucrarea noastră: „Naturalizarea în România”, pag. 134.

3) Pillet et Niboyet, „Droit international privé”, pag. 169.

4) „Naturalizarea în România”, op. cit., pag. 104.

5) Lucrarea noastră: „Naționalitatea în România”, pag. 134.

6) Actele Conferinței, „Naționalitatea”, p. 168, citat de Lipovano, în op. cit.

7) Lipovano, op. cit., pag. 77.

8) Annuaire, XXXIV, pag. 10, citat de Lipovano, în op. cit., pag. 140.

9) „Naturalizarea în România”, op. cit., pag. 106.

rămâne continuu în zisa situațiune precară „fără patrie”, în tot cursul vieții sale, în cazul când nu i se acordă naturalizarea și nu mai este primit a reveni la vechea naționalitate, dacă statul respectiv îl refuză, sau chiar dacă legea de naționalitate a acestui stat privește ca o renunțare definitivă simplul fapt al cererii unei naturalizări streine¹⁰⁾.

Pentru a înlătura acest grav neajuns, crează solicitanților la cetățenia română, ar trebui ca textele legale menționate să precizeze clar subordonarea condițiunii pieruerii vechei naționalități a solicitanților obținerii efective a naționalității române și deci modificarea declarațiunii de lepădare în acest sens, schimbări de text care ar înlătura cu suficiență cumulul de naționalitate pe care legiuitorul caută să-l oprească prin textul actual. În Camera legiuitoare regretatul Vladimir Atanasovici, cu pătrunderea sa obicinuită, a prevăzut nedreptatea ce se face prin zisele texte legale, supuse diferitelor interpretări, în dauna unor persoane care și-au pierdut naționalitatea lor de origină și n'au dobândit o altă naționalitate, astfel că ei găsindu-se în așteptare se pot găsi și cu pierderea naționalității de origină și cu respingerea naturalizării, fiind expuși a li se respinge cererea după un stagiul de 10 ani¹¹⁾. Lepădarea efectivă de naționalitatea veche fiind astfel după interpretarea ce rezultă din textul formal al legii o condițiune *sine qua non* a obținerii naturalizării, solcitantul neputând introduce cererea fără a prezenta declarația autentică de lepădare a vechei naționalități, urmează drept consecință că dânsul până când să dobândească naționalitatea română n'are nici pe cea veche, nici pe cea nouă.

Și este de notat că în alte dăți legiuitorul s'a arătat mai circumspect când urma să ia măsuri de înlăturare a apatridiei hotărînd ca femeea română, căsătorită cu un strein, să-și păstreze naționalitatea, dacă nu dobândește pe cea a soțului. Jurisprudența română ca și cea franceză, nu privește apatridia ca contrară ordinii publice¹²⁾. Încă în 1925 am propus, în interesul înlăturării neajunsului ce am semnalat (cel al apatridiei), ca solcitantul la cetățenie să facă odată cu depunerea jurământului prescris de art. 27 din lege, declarațiune formală de renunțare la avantajele și drepturile politice, pe care calitatea sa persistentă de cetățean al vechiului stat, i-o conferă¹³⁾.

Lurrarea d-lui N. J. Constantinescu: „Legea naționalității adnotată cu doctrina și jurisprudența”, cuprinde deciziuni importante și noțiuni succinte privitoare la materie. Distinsul președinte discută chestiunea dacă art. 7 alin. 2 care cere solcitantului la cetățenia română declarația de renunțare la naționalitatea streină, odată cu manifestarea dorinței sale de a deveni cetățean român, are de efect de a schimba condițiunea streinului în apatrid, și din acest punct de vedere d-sa

socoate că „declarația de lepădare din art. 7 alin. 2 nu produce *eo ipso* decăderea din naționalitatea de origină, ci conform art. 36 și art. 7 alin. 6, dobândirea naționalității române este subordonată dobândirii efective a naturalizării.”¹⁴⁾

Găsim cu totul laudabilă tendința ce se pune ca prin interpretarea altor texte din legea naționalității și combinarea lor cu art. 7 alin. 2, privitor la declarația de renunțare la naționalitatea streină, să se cerce de a înlătura neajunsul ce se creează solcitanților la naturalizare, cari, prin faptul unei declarațiuni atât de categorice de renunțare, se văd pentru un timp îndelungat, sau eventual pentru totdeauna, decăzuți dela naționalitatea de origină, și prin urmare fără naționalitate. Observăm, însă, că numai cu multă bunăvoință se poate admite o atare interpretare, căci art. 36 se referă cu totul la altă chestiune, la pierderea naționalității române și nu la cea de origină, iar celălalt alin 6 al art. 7 se referă iarăși la o altă măsură a legiuitorului, ce nu poate fi în concordanță cu zisa declarație de renunțare autentică și, în definitiv, credem că suntem îndreptățiți a susține că în chestiuni atât de gingașe, fiind vorba de statutul civil cel mai de seamă, nu este logic ca legiuitorul să lase chestiuni neprecizate și supuse interpretărilor variate, ca în cazul ce ne preocupă.

Dificil este că, chestiunea trebuie privită din alt punct de vedere al dispozițiunilor legii de origină a solcitanților și a modului cum o privesc autoritățile streine de origină a solcitanților; și, sub acest raport nefiind contestat că multe legi streine și autorități privesc o atare declarație de renunțare la naționalitatea lor ca definitivă, oricare ar fi soarta cererii de naturalizare, urmează că zișii solcitanți se văd lipsiți de patrie, și de cele mai multe ori li se refuză pașaportul românesc și cel al țării de origină.

N'am găsit discutată această gravă chestiune în menționata lucrare a d-lui Lipovano, urmărindu-se în ea problemele ce dau naștere legislația franceză și alte legislațiuni streine.

Socotim că legiuitorul român ținând seamă de neajunsul ce am semnalat, cu urmări din cele mai umilitoare, se va grăbi de a schimba textele respective, potrivit principiilor de drept, generalminte recunoscute și de Conferințele de Drept Internațional, cari cer înlăturarea pe cât este posibil a cazurilor de apatridie.

DIMITRIE G. MAXIM

Fost Președinte la Curtea de Apel

RECENZIE

LIBERTATEA MARILOR ȘI PRIZELE MARITIME, (cu o prefață de N. Titulescu) de cpt. comandor Preda C. Fundățeanu, 1935, pag. 440.

Autorul nu este la prima lucrare de specialitate. În 1925 a publicat „Regimul strămtorilor”, un studiu succint dar care trăda temeinca sa pregătire în marile probleme internaționale de drept maritim.

Opera pe care avem plăcerea să o recenzăm ni-l înfățișează pe autor ca pe un adânc cunoscător al dreptului public internațional, perfect informat asupra lucrărilor forurilor inter-

13) „Naturalizarea în România”, op. și pag. cit.

14) N. Jak Constantinescu, „Legea naționalităților adnotată cu doctrina și jurisprudența la zi”, 1936, Editura „Curierul Judiciar S. A.”, pag. 27.

10) Situațiunea precară a celor fără patrie este în detalii descrișă de d. Lipovano, în op. cit. pag. 21 și urm.; sunt interesante datele pe care le enumeră privitor la numărul apatrizilor din diferite țări. Invocând starea lor mizeră, atrage atențiunea asupra lor: „ei nu sunt vagabonzi cari caută să se sustragă dela obligațiunile statului lor de origină, ci sunt mai curând victime; și, dreptul nu poate îndeplini funcția sa socială decât ocupându-se de dânsii”, op. cit., pag. 27.

11) „Legea privitoare la dobândirea și pierderea naționalității române”. Expunerea de motive. Rapoarte și Dăbateri, pag. 285. Ed. of.

12) Lipovano, op. cit., pag. 25.

naționale, dela război încoace, un abil mânător al controverzelor juridice și un stăpânitor serios al soluțiilor practice pe care deslegarea gravelor probleme și de cea mai stridentă actualitate, le reclamă azi mai imperios ca întotdeauna.

După ce consacră un capitol întreg, dinamismului și încreștinării comunicațiilor pe mare și influenței comunicațiilor maritime asupra politicii și economiei mondiale, abordează delicata problemă a libertății mărilor în timp de război și de pace, pe care o tratează sub toate aspectele istorico-juridice, pentru ca să păsească imediat la examinarea desarmării navale în legătură cu libertatea mărilor, făcând o amplă expunere asupra evoluției acestei probleme dela război până la 1934.

În partea a doua a vastei lucrări, autorul se ocupă despre complicata problemă a prizelor maritime, întreprinzând un documentat studiu juridic asupra proprietății publice și private inamice pe mare.

Interesante sunt cercetările sale asupra criteriilor de determinare ale caracterului inamic al proprietății particulare asupra transferului de pavilion și consecințelor transferului asupra încărcăturii, precum și studiul său asupra regimului proprietății particulare inamice.

În sfârșit, în ultimele două capitole, analizează regimul proprietății neutre privit sub aspectul dreptului de captură al contrabandei de război, al asistenței ostile și a blocusului, precum și dreptul de poliție și vizită maritimă.

Regretăm că în cadrul unei recenzii de revistă nu putem face o expunere mai amănunțită asupra lucrării d-lui Fundăeanu.

Ne mulțumim să relevăm spiritul analitic, critic și metodic cu care autorul tratează înfinit de numeroase chestiuni, în legătură cu principiul libertății mărilor și al prizelor maritime, documentația bibliografică vastă de care s'a servit, în analizarea problemelor și enunțarea soluțiilor adecvate, subtila dialectică juridică utilizată în cercetarea problemelor de drept internațional, puterea de abstractizare a gândirii sale filozofice; iată un mănunchiu de calități care-l situează pe autor la nivelul cugetătorilor apusei cu posibilități vaste de realizare în știința dreptului internațional, în care atâtea probleme de interes general așteaptă o deslegare fericită pentru binele umanității.

De aceea trimitem îndemnul nostru autorului să persevereze pe drumul început.

După regalul oferit cu această lucrare, d-sa are obligația față de știința dreptului nostru, să meargă înainte.

E. CRISTOFORIANU
Avocat

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. I-a

Audiența dela 13 Martie 1936

Președenția d-lui AL. IUCA, președinte

David Moldavski cu Bențion Uciel

Decizia nr. 352 Dosar nr. 1800/935

Locațiune. Contract de închiriere. Stipulațiune ca plată să fie făcută la domiciliul locatorului. Neîndicarea în convenție a acestui domiciliu. Nu poate ridica caracterul de portabilitate a plății, transformându-o în cherabilă. Art. 1079 și 1104 cod. civ.

Potrivit art. 1104 cod. civ., plata sumelor datorate este în principiu cherabilă, de nu se va fi convenit un anume loc pentru facerea ei, deci creditorul rămâne obligat să o reclame la domiciliul debitorului, conform art. 1079 cod. civ. Părțile însă sunt libere să stipuleze în convenția lor că plata sumelor datorate este portabilă și o asemenea stipulațiune, odată acceptată de părți, exclude cu desăvârșire ideea de cherabilitate, creditorul în acest caz fiind dispensat de a reclama plata la domiciliul debitorului, chiar dacă

prin convențiune nu s'a indicat domiciliul creditorului.

Curtea,

Asupra recursului făcut de către David Moldavski în contra sentinței civile a Tribunalului Lăpușna s. II-a nr. 508 din 6 Septembrie 1935:

Având în vedere sentința atacată din care rezultă că intimatul în recurs Bențion Uciel a chemat în judecată conform legii proprietarilor pe recurentul de azi David Moldavski, chiriașul său, pentru rezilierea contractului de închiriere, evacuare și plata chiriei neachitate la termen. Judecătoria ocolului I urban Chișinău, prin cartea de judecată civilă nr. 1404 din 1935, a respins acțiunea ca nefondată, iar Tribunalul Lăpușna s. II-a, prin sentința atacată cu recurs, a admis-o. Pentru a da această soluțiune, tribunalul după ce constată, că prin contractul de locațiune s'a prevăzut, că chiria este portabilă, plata ei trebuind să fie făcută proprietarului la termenele stipulate, arată, apoi, că deși prin contractul de închiriere nu s'a indicat anume domiciliul proprietarului, această omisiune nu poate modifica stipulațiunile din contract, pentru că chiriașul la interogatoriul ce i s'a luat a recunoscut că proprietarul avea un magazin de manufactură, în chiar imobilul în care și dânsul avea închiriat apartamentul pentru care intervenise între părți contractul de locațiune, — ceea ce înseamnă că recurentul avea cunoștință de domiciliul proprietarului unde trebuia să se prezinte pentru a achita chiria. În aceste condițiuni — continuă tribunalul să motiveze, — singurul fapt că în contractul de locațiune nu se arată anume domiciliul proprietarului, nu a putut transforma chiria din portabilă în cherabilă. Pe baza acestor considerațiuni tribunalul respinge și cererea recurentului de a dovedi cu martori, cherabilitatea chiriei;

Văzând criticile aduse acestei soluțiuni prin motivele de casare astfel formulate:

Exces de putere, denaturare de acte, și violarea art. 1104 cod. civ., combinat cu art. 1079 cod. civ.

Exces de putere și violarea art. 1104 cod. civ. constând în aceea că tribunalul prin sentința recurată, deși constată că între mine și intimat intervenise un contract de închiriere, în care nu se arată domiciliul proprietarului, mă socotește pe mine totuși în culpă de a nu fi plătit chiria acestuia, la domiciliul lui și la data prevăzută în contract, motivând aceasta pe faptul că la interogator am arătat că proprietarul avea un magazin de manufactură, în chiar imobilul închiriat de mine.

Pentru a ajunge la această concluzie, onor. tribunal comite un exces de putere, denaturează actele dosarului, adică recunoașterea mea la interogator că știam de faptul că în același corp de casă cu mine avea și proprietarul un magazin, o asemuește cu o recunoaștere asupra domiciliului proprietarului, ceea ce este cu totul altceva și ceea ce eu n'am afirmat că așa ști, prin interogatoriul în cauză.

Violarea în același timp și a art. 1104 cod. civ. combinat cu art. 1079 cod. civ., în baza cărora plata chiriei, atât timp cât în contract deși e trecut portabilă, însă nefiind adresa proprietarului devine cherabilă, trebuind a fi achitată numai după punerea în întârziere și numai la domiciliul debitorului. Or, în speță, deși ne găsim în cazul unei plăți de chirie cherabilă care a fost consemnată la dispoziția proprietarului, după chemarea mea în judecată, totuși tribunalul prin exces de putere, denaturare de acte și violarea textelor citate, consideră că eu am știut domiciliul proprietarului și mă socotește în culpă de a nu fi plătit la magazinul lui, deși eu

am cerut dovada cu martori spre a dovedi tocmai că el nu locuiește și nici nu vine la acest magazin.

Considerând că potrivit art. 1104 cod. civ. plata sumelor datorate este în principiu cherabilă, ceea ce însemnează, că de nu se va fi convenit un anume loc pentru facerea ei, creditorul rămâne obligat să o reclame la domiciliul debitorului, conformându-se dispozițiilor art. 1079 cod. civ.;

Că însă, părțile sunt libere să stipuleze în convenția lor, că plata sumelor datorate este portabilă;

Că o asemenea stipulațiune odată acceptată de părți prin convențiunea lor, exclude cu desăvârșire ideea de cherabilitate și dispensează cu totul pe creditor de îndatorirea de a reclama plata la domiciliul debitorului, fiind acesta din urmă obligat să facă plata la domiciliul creditorului;

Considerând că chiar dacă prin convențiunea în care s'a stipulat expres, că plata este portabilă, nu s'a indicat totdeodată și domiciliul creditorului, unde el să o primească, lipsa acestei indicațiuni nu poate înlătura portabilitatea plății expres prevăzute de părți, debitorul având să suporte în acest caz, dificultățile efectuării plății ce ar decurge din acceptarea unei asemenea stipulațiuni, neînsoțită de indicațiunea sus arătată.

Considerând că în speță fiind constant în fapt, că prin contractul dintre părți s'a prevăzut în mod expres, că plata chiriei este portabilă, urmează, conform principiilor sus expuse, că efectele acestei stipulațiuni se mențin, deși prin contract nu s'a indicat anume domiciliul creditorului locator, așa că toată discuțiunea ce se face prin motivul de casare, referitor la chestiunea dacă recurentul chirias a cunoscut sau nu, domiciliul înimatului locator, este de prisos a fi examinată;

Că în consecință, și în baza principiilor sus arătate cu care înalta Curte poate complectă motivarea instanței de fond, urmează că toate motivele de casare sunt neîntemeiate, și deci, recursul trebuie respins.

Pentru aceste motive Curtea respinge recursul, etc.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. 1-a

Audiența dela 30 Martie 1936

Președinția d-lui AL. IUCA președinte

Irina C. Predescu și a. cu D. Marinescu Jilvan

Decizia nr. 434 Dosar nr. 210/935

Revizuire. Sentință apelată. Perimarea apelului. Efecte. Aplicabilitatea art. 288 și 293 pr. civ.

Cererea în revizuire trebuie adresată instanței de fond iar nu instanței de perimare a apelului.

Complectându-se Curtea conform art. 15 din legea sa organică,

Curtea,

Asupra divergenței de față:

Având în vedere sentința atacată cu recurs din care rezultă următoarele: Elisabeta I. Mihăilescu, în calitate de tutoare legală a casei def. I. Mihăilescu, a făcut apel în contra cărții de judecată nr. 840 din 1927 a Judecătoriei I urbană Ploești, dată în proces cu D. Marinescu Jilvan; acest apel stând în nelucrare peste 2 ani de zile, a fost declarat perimat de Tribunalul Prahova prin sentința nr. 79 din 1930, rămasă definitivă.

Că, posterior acestora, minorii I. Mihăilescu și a. nume recurenții de astăzi Irina C. Predescu, Sabina

I Mihăilescu și Spiridon Mihăilescu, devenind majori, au făcut la Judecătoria I urbană Ploești, cerere, potrivit art. 291 pr. civ., pentru revizuirea cărții de judecată din 1927; judecătoria a respins cererea ca rău îndreptată la acea instanță, deoarece ultima hotărâre rămasă definitivă este sentința nr. 79 din 1930 dată de Tribunalul Prahova în perimare, iar nu cartea de judecată care fusese atacată cu apel;

Că, reclamantii în cererea de revizuire făcând apel în contra acestei cărți de judecată, Tribunalul Prahova, prin sentința atacată cu prezentul recurs, a respins apelul lor ca nefondat;

Având în vedere că pentru a hotărî astfel tribunalul motivează că, potrivit art. 288 pr. civ., se poate cere revizuirea unei hotărâri rămase definitivă în instanța de apel; sau prin neaplare; că, hotărârea definitivă nu poate fi decât aceea dată de ultima instanță de fond, care rezolvă în mod definitiv litigiul pendent și care odată pronunțată, exclude posibilitatea oricărei cercetări în fond a pricinii, iar în speță acest caracter îl are sentința atacată de tribunal în perimare, care desărcinează în mod definitiv acea instanță de orice cercetare a pricinii; ca atare, conchide tribunalul, cererea de revizuire a fost rău adresată la judecătorie;

Având în vedere că în contra acestei sentințe făcându-se recurs de către reclamantii în cererea de revizuire, dânsii au formulat un motiv de casare, asupra căruia s'a ivit divergența depusă astăzi în judecată.

Asupra motivului de divergență, astfel formulat:

Exces de putere și violare de lege (art. 293 pr. civ.).

În adevăr, subsemnații, în calitate de fosti minori ai defunctului nostru tată I. Mihăilescu, am introdus înaintea Judecătoriei Ocolului I Urban Ploești, o cerere de revizuire potrivit art. 291 pr. civ., împotriva cărții de judecată nr. 840 din 1927, motivată pe împrejurările arătate prin această cerere.

Judecătoria Ocolului sus numit, prin cartea de judecată 1802 bis din 1935, ne respinge cererea de revizuire ca rău îndreptată, motivându-și hotărârea pe împrejurarea că mama noastră, care fusese tutoare legală pentru unii din noi copii, făcuse un apel în contra primei cărți de judecată în fond, cu nr. 840 din 1927 care prin nelucrare a fost perimat prin sentința civilă nr. 79 din 1930 a Trib. Prahova s. IV-a definitivându-se în acest mod cartea de judecată nr. 840 din 1927 a Judecătoriei Ocolului I Urban Ploești, pe care o atacasem cu cererea de revizuire.

Tribunalul decide că rău cererea noastră de revizuire s'a îndreptat Judecătoriei Ocol. I Ploești, deoarece hotărârea care a rămas definitivă nu este cartea de judecată care a statuat definitiv asupra fondului, ci sentința tribunalului care a pronunțat perimarea apelului introdus.

Șocotim că numai printr'un exces de putere și violarea art. 293 din pr. civ. și a principiilor care reglementează materia perimării, Tribunalul Prahova a putut pronunța sentința ce atacăm cu recurs.

În adevăr potrivit art. 293 din pr. civilă cererea de revizuire se va adresa la instanța care a dat hotărârea rămasă definitivă.

În speță, instanța care a dat o asemenea hotărâre nu putea fi decât judecătoria de ocol, instanța de apel în perimare nefăcând altceva decât să constate o decădere care nu privea cu nimic fondul procesului judecat definitiv numai de instanța primă, judecătoria de ocol.

Hotărârea definitivă nu este decât aceea pronunțată de judecătorul de ocol, instanța de apel nedând o asemenea hotărâre, ci numai definitivând hotărârea primei instanțe și nu pe motive de fond, ci pe acelea de neglijență de formă.

Din acest punct de vedere, sentința Trib. Prahova pe care

o atacăm cu recurs este dată prin exces de putere și violare de lege și urmează a fi casată.

Considerând că procedura civilă reglementând normele de urmat, în ce privește cererile de revizuire, stabilește prin art. 293, aplicabil și la judecătorii, în lipsă de dispoziție contrarie în legea lor de organizare, că, cererea de revizuire se îndreaptă la instanța care a dat hotărîrea rămasă definitivă; că, potrivit dispozițiilor art. 288 pr. civ., hotărîrea rămasă definitivă, în cazul când partea a uzat de calea apelului, este cea dată de instanța de apel, iar dacă partea nu a introdus apelul hotărîrea primei instanțe dobândește acest caracter;

Considerând că, perimarea unui apel are drept efect de a stinge nu numai actele de procedură ale instanței de apel, ci stinge însuși această instanță, deoarece perimarea apelului ridică părții apelante posibilitatea legală de a da curs apelului introdus contra hotărîrii primei instanțe;

Că, dar, în urma perimării apelului, pricina se află în aceeași situație, ca și cum nu s'ar fi introdus niciun apel și de aceea și în acest caz sentința primei instanțe capătă caracterul de definitivitate prevăzut de art. 288 pr. civ., de unde urmează că și în acest caz cererea de revizuire trebuie introdusă la prima instanță și îndreptată în contra sentinței date de această instanță, iar nu la apel și în contra sentinței date asupra perimării;

Că, tribunalul nesocotind aceste principii, motivul de casare devine fondat și recursul se admite, trimițându-se pricina spre o nouă judecată.

Pentru aceste motive, Curtea admite recursul, etc.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. II-a

Audiența deln 24 Martie 1936

Președinția d-lui **CONST. G. RĂTESCU** Președinte

Gh. Dimitriu cu D. Arghir

Decizia civilă nr. 764 Dosar nr. 5593/935

Citațiune. Imobil cu mai multe apartamente. Neafișarea citațiunii la apartamentul ocupat de cel citat. Nulitate. Art. 74 alin. 4 pr. civ.

Atunci când imobilul indicat ca domiciliu al persoanei citate se compune din mai multe etaje sau apartamente locuite de diferite persoane, agentul judecătoresc este dator să afișeze citația sau actul procedural ce se comunică, pe ușa apartamentului ocupat de cel citat și să constate aceasta prin proces verbal, indicând cât mai precis domiciliul unde a îndeplinit procedura, căci numai astfel cel în cauză poate fi presupus că a luat cunoștință de citația adresată, iar dispozițiile art. 74 alin. 4 pr. civ. sunt satisfăcute.

Prin urmare, când procesul verbal de afișarea citațiunii prevede că afișarea s'a făcut la imobilul din strada... nr. ... fără să precizeze etajul și apartamentul, procedura este viciată.

Curtea.

Asupra recursului introdus de Gheorghe Dimitriu, în contra deciziei nr 182 din 1935 a Curții de Apel din București s. II-a:

Văzând motivul I de casare, astfel formulat:

Exces de putere, violarea art. 74 pr. civ. omisiune esențială și nemotivare.

Declarându-se perimat apelul ce am făcut împotriva sentinței civile de validare nr. 473 din 1931 a Trib. Ilfov s.

notariat cu toate că procedura nu era îndeplinită în conformitate cu legea, pentru termenul când s'a judecat perimarea, am făcut contestațiune în contra titlului executor pus pe deciziunea de perimare cu nr. 97 din 1934, a Curții de Apel din București s. IV.

În susținerea contestațiunii am arătat că, în felul cum s'a îndeplinit procedura la termenul fixat pentru judecarea perimării, adică prin simpla indicațiune că citațiunea s'a afișat în str. Episcopiei nr. 1, fără să se individualizeze în mod precis în care parte sau la care apartament al imobilului din zisa stradă a instrumentat agentul, procedura nu putea fi considerată ca îndeplinită, că o precizare și o individualizare era neapărat necesară, fiindcă mobilul din str. Episcopiei nr. 1 este un mare complex, situat pe două străzi (Calea Victoriei, str. Episcopiei), care constituie Hotelul Athéné Palace, proprietatea Soc. Marilor Hoteluri, compus din prăvălii și apartamente cu destinațiuni deosebite, iar eu ocupam numai o parte din acest imobil ca chirieș.

În dovedirea faptului că imobilul în chestiune are dispozițiile arătate mai sus și că eu ocup numai o prăvălie dela parter, am prezentat o serie de acte și anume: contractul de închiriere și un proces verbal al circ. I de poliție, din Municipiul București, dressat de comisarul Samureanu.

Curtea de Apel, judecând contestația, a respins-o ca nefundată, refuzând să țină seamă de actele ce am prezentat sau le discută în vreun fel, motivând că, din moment ce mi-am ales domiciliu în str. Episcopiei nr. 1, fără să precizeze în mod complet adresa indicând anume prăvălia ce ocupam în acel imobil, pentru ca agentul să poată îndeplini procedura în mod legal, în asemenea caz orice viciu de procedură este acoperit.

Judecătorul astfel, Curtea, pe lângă omisiune esențială și nemotivare, violează art. 74 pr. civ. deoarece, dacă ar fi examinat actele ce am invocat și ar fi constat că imobilul, în care mi-am ales domiciliul, este un mare complex de clădire din care eu ocup numai o parte, nu putea să ajungă la concluziunea că procedura era îndeplinită cu atât mai mult cu cât instanța de fond atunci când mi-a admis să fac proba complexității imobilului, a înlăturat printr'un jurnal interlocutor, obiecțiunea ridicată de intimat cu privire la împrejurarea că eu nu aș fi individualizat apartamentul în adresa și domiciliul ales prin petițiunea de apel.

În adevăr, dacă în mod obișnuit, atunci când întregul imobil este considerat ca domiciliu al unei persoane, citațiunea poate fi afișată la acel imobil, indicându-se numai strada și nr.; însă dacă imobilul este atât de mare încât e compus din prăvălii sau apartamente de locuit, pentru îndeplinirea procedurii trebuie neapărat ca agentul judecătoresc să precizeze la care prăvălie sau apartament s'a prezentat, din imobilul locuit și unde a afișat actul de procedură.

Agentul judecătoresc nu este scutit de această obligațiune nici chiar în cazul când cineva își indică un domiciliu într'un mare complex de clădire, fără precizare și individualizarea prăvăliei sau apartamentului din imobilul unde s'a ales domiciliul, destul numai că în mod real și efectiv să aibă acolo domiciliu, fie ca proprietar, fie ca chirieș.

În asemenea caz, agentul judecătoresc este dator să facă investigațiile necesare, luând informațiuni spre a găsi prăvălia sau apartamentul din imobilul ocupat sau locuit de partea citată și a-i înmâna actul de procedură, căci numai astfel se va putea zice că citatul are cunoștință de citație și că el a primit citația.

Chiar în caz de greșită sau falsă arătare a domiciliului, ceea ce nu este cazul, încă agentul judecătoresc are datoria să facă cercetări spre a găsi persoana căreia urmează a i se înmâna citația consemnând în procesul său verbal, acele cercetări și apoi să-l afișeze.

Atunci însă, când este vorba de o indicațiune incompletă a domiciliului, iar nu de o arătare greșită sau falsă, nici legea nu prevede vreo sancțiune a acestei omisiuni, și nici

în rațiune nu se poate admite vreo decădere pentru parte din dreptul său de a primi citația cu paza formelor legale, decăderile fiind de strictă interpretare. În speță agentul judecătoresc s'a mulțumit să spună în procesul verbal de înmânarea citațiunii, că s'a prezentat în strada Episcopiei, nr. 1, unde negăsnd prezent pe citat, rude din familie sau om de serviciu, a afișat citațiunea la imobil, fără niciun fel de precizare de prăvălie sau apartament, ceea ce constituie un act nul și de nul efect, ca unul ce a fost încheiat în disprețul textelor mai sus citate și a considerațiunilor de drept și de fapt ce am arătat în formularea acestor motive.

Având în vedere deciziunea supusă recursului din care rezultă că Gh. Dimitriu introducând apel, în calitate de terț poprit, împotriva sentinței nr. 473 din 1931 a Tribunalului Ilfov s. Notariat, prin care se validase poprirea înființată de creditorul Locot. Col. D. Arghir, și fiind lăsat acest apel în nelucrare mai mult de 2 ani, la cererea numitului creditor, a fost declarat perimat prin decizia nr. 97 din 5 Martie 1934 a Curții de Apel din București s. II-a;

Că împotriva acestei deciziuni, Gh. Dimitriu a făcut contestație cerând anularea ei cât și a titlului executor, pentru motivul că la termenul de 5 Martie 1934, când s'a pronunțat sus zisa deciziune de perimare, procedura față de el n'a fost îndeplinită în conformitate cu dispozițiunile art. 74 pr. civ., întru cât imobilul din str. Episcopiei nr. 1 în care locuiește are mai multe apartamente, și deci agentul trebuia să îndeplinească procedura la apartamentul ocupat de el, contestatorul, iar nu să se mulțumească a o îndeplini în str. Episcopiei nr. 1, fără a arăta apartamentul;

Că, această contestațiune însă a fost respinsă ca nefondată de către Curtea de Apel din București s. II-a pe considerațiunea că în apelul făcut de contestator în contra sentinței de validare a poprirei nr. 473 din 1931 a Tribunalului Ilfov s. Notariat, contestatorul și-a ales domiciliul în București str. Episcopiei nr. 1, fără altă indicație (apartament sau nr. etajului) acest domiciliu rămâne câștigat pentru toată durata procesului, atât timp cât nu se cere schimbarea acestui domiciliu, cu formele prevăzute de legea accelerării (art. 47); că din cuprinsul procesului verbal dresat de agentul judecătoresc rezultă că citația a fost lipită, în lipsa adresantului sau a unei persoane din familie sau a unui om de serviciu, pe ușa casei din str. Episcopiei nr. 1, conform art. 74 proc. civ.; că, — conchide instanța de fond, — această procedură a fost regulat îndeplinită la domiciliul contestatorului, astfel cum el l-a indicat, fără arătarea apartamentului sau etajului și că, în asemenea situație, actele prezintate de contestator doveditoare că imobilul are mai multe apartamente etc., nu pot fi luate în seamă;

Având în vedere că sus zisa deciziune fiind atacată la rândul său cu recursul de față, susținându-se prin motivul de casare, mai sus reprodus, că hotărând astfel, cum s'a arătat, Curtea de fond a comis o violare a art. 74 pr. civ., o nemotivare, cum și o omisiune esențială atunci când la concluzia la care a ajuns n'a ținut seamă de actele depuse;

Considerând că, art. 74 alin. IV cod. pr. civ. prescrie că, în lipsa persoanei citate dela domiciliu sau a unei rude care să locuiască cu dânsa, ori a unui om de serviciu, agentul judecătoresc va lipi citația pe ușa citatului;

Considerând că în conformitate cu această dispozițiune, atunci când imobilul indicat ca domiciliu al persoanei citate se compune din mai multe etaje sau apartamente, locuite de diferite persoane, agentul judecătoresc este dator să afișeze citația sau actul pro-

cedural ce se comunică, pe ușa apartamentului ocupat de cel citat și să constate aceasta prin procesul verbal, indicând cât mai precis domiciliul unde a îndeplinit procedura, căci numai astfel cel în cauză poate fi presupus că a luat cunoștință de citația adresată, iar dispozițiunile legii ca satisfăcute;

Considerând că, în speță, în cuprinsul procesului verbal dresat de agentul judecătoresc, nespecificându-se anume la ce apartament a fost afișată citațiunea, cu drept cuvânt procedura pentru termenul de 5 Martie 1934, trebuia socotită ca lovită de nulitate, agentul nerespectând dispozițiunea legii, care îl obliga să identifice domiciliul persoanei citate.

Că prin urmare, respingând contestațiunea pe motivul arătat, Curtea de fond a violat dispozițiunea art. 74 proc. civ., astfel că din acest punct de vedere motivul de casare urmează a fi privit ca fundat și prin consecință recursul urmează a se admite, a se casa deciziunea dată în cauză, afacerea urmând a fi trimisă aceleiași instanțe, spre a proceda la o nouă judecată.

Pentru aceste motive Curtea admite recursul, etc.

INALTA CURTE DE CASATIE SI JUSTITIE S. III-a

Audiența dela 25 Februarie 1936

Președinția d. lui D. G. IUPU preșident

Soc. S. R. D. cu Aristotel Galiazatos

Decizia nr. 392 Dosar nr. 1744/934

Perimare. Conexarea pricinilor. Act procedural cu caracter contradictoriu intervenit numai într-una din pricini. Intrerupere perimarea pentru toate pricinile conexe. Art. 110 alin. 3 și 257 pr. civ. Art. 948 c. civ.

Orice act de diligență în vederea punerii și menținerii pe rol a procesului când mai multe pricini sunt conexe act făcut de oricare din părți, profită în mod necesar tuturor celorlalte părți și intrerupe perimarea în toate pricinile conexe.

Curtea,

Asupra recursului făcut de Soc. An. Română de Navigație pe Dunăre S. R. D. contra sentinței com. nr. 9 din 1934 a Tribunalului Brăila s. II-a, dată în proces cu Aristotel Galiazatos;

Prin sentința supusă recursului tribunalul a respins ca nefondată cererea făcută de Societatea recurentă de a se declara perimată acțiunea intimatului;

Având în vedere că pentru a da această soluțiune tribunalul a constatat în fapt că acțiunea comercială intentată de intimat contra recurentei și cererea reconvențională și de chemare în garanție intentată de recurentă contra acțiunii intimatului, au fost conexe; că la 30 Aprilie 1929, acțiunile conexe au fost scoase de pe rol pentru neprezentarea părților; că la 5 Martie 1930, d-l Monferato în calitate de procurator al intimatului, iar la 26 Aprilie 1930 societatea recurentă au cerut redeschiderea procesului, plătind taxele de citații și tribunalul a fixat în prima cerere termenul de 22 Mai 1930, iar în a doua de 17 Iunie 1930; că printr-o petițiune ulterioară semnată de procuratorii ambelor părți, s'a cerut și tribunalul a încuviințat preschimbarea termenului de 22 Mai 1930, în acela de 17 Iunie 1930 fixat în cererea recurentei; că dela această dată, procesul a suferit o serie de amânări până la 18 Octombrie 1933; că la 2 Octombrie 1933 societatea recurentă a introdus o cerere de perimare a acțiunii intimatului, susținând că avocatul Monferato care a deschis procesul intimatului la 5 Martie 1930, nu a avut și nu are procură din partea părții, astfel că cererea

de redeschidere din 5 Martie 1930, nu putea fi oprită și nu putea întrerupe cursul perimării, și cum dela 30 Aprilie 1929, data scoaterii procesului de pe rol și până la 2 Octombrie 1933, data introducerii cererii de primare a trecut mai mult de un an, acțiunea este perimată.

Că în drept, argumentează tribunalul, procesul fiind pus în stare de judecată prin cererea de redeschidere a procuratorului recurentei Soc. S. R. D. din 26 Aprilie 1930 însoțită de plata taxelor de citații înainte de împlinirea termenului de primare și de atunci și până la data introducerii cererii de primare urmându-și regulat cursul, cererea se găsește nefondată, deoarece redeschiderea făcută de recurentă fiind valabilă și pentru intimat, o nouă cerere de redeschidere din partea acestuia era fără interes și deci faptul că avocatul Monferato nu avea procură, este fără nicio consecință în speță;

Având în vedere că în contra acestei sentințe Societatea S. R. D. a făcut recurs pentru următoarele două motive de casare :

I. Violarea art. 257 pr. civ., art. 948 c. civ. art. 36 din legea avocaților dela 21 Februarie 1923 și art. 68 din legea avocaților dela 28 Decembrie 1931, omisiune esențială, exces de putere.

Am susținut că redeschiderea acțiunii intimatului nu este valabilă și nu implică manifestarea de voință a acestuia, deoarece d. avocat Monferato nu avea mandat dela intimat; sentința constată acest fapt; am mai susținut că, mandatul fiind lipsit de consimțământul valabil al mandantului, este nul și inexistent conform art. 948 alin II c. civ.; că potrivit art. 36 din legea avocaților dela 21 Februarie 1923 și potrivit art. 68 din legea avocaților dela 8 Dec. 1931, avocatul nu poate dovedi existența unui mandat pentru justiție decât cu act scris.

Or, d. Gallatzatos nu și-a manifestat în aceste forme legale, voința de a redeschide procesul.

Art. 257 pr. civ. pune la baza perimării și ideea de renunțare a părții și aceea de neglijență.

Or, întreruperea perimării, adică proba inexistenței renunțării sau neglijenței, nu poate veni decât dela partea însăși sau dela mandatarul său valabil autorizat.

Am stabilit că nici până astăzi intimatul nu a confirmat și nu a ratificat nici mandatul fals din 1 Noembrie 1928, nici redeschiderea din 5 Martie 1930.

Prin urmare e necontestată proba neglijenței și a renunțării intimatului, ceea ce de altfel reiese din sentință.

Tribunalul omite a se pronunța asupra acestor apărări esențiale făcute de mine și oral și prin notele depuse. El violează art. 257 pr. civ. interpretându-l că perimarea se întrerupe printr'o redeschidere făcută de o persoană fără mandat; în chipul acesta tribunalul neglijează elementul esențial al textului care este voința părții de a întrerupe perimarea.

Deci numai printr'un exces de putere, cu violarea textului și omițând apărări esențiale, tribunalul a validat o redeschidere nelegală.

II. Violarea art. 257 pr. civ. violarea art. 110 alin. III pr. civ. și omisiune esențială. Violarea principiului că fraudă conține totul; violarea art. 1190 c. civ. și omisiune esențială.

Tribunalul mai motivează că cererea de redeschidere a acțiunii mele și cererea comună de preschimbarea termenului precum și plata taxelor de citații, în acțiunile conexate, produc efect și față de cererea principală abandonată de intimat și că deci acesta nu ar fi în culpă.

Această motivare violează iarăși principiul esențial al art. 257 pr. civ. potrivit căruia numai partea interesată poate întrerupe perimarea acțiunii sale.

Subserisa am făcut, prin redeschiderea acțiunii mele, un act de diligență și de întrerupere a perimării drepturilor

mele; eu nici nu puteam și nici nu am întrerupt perimarea acțiunii mele; eu nici nu puteam și nici nu am întrerupt perimarea acțiunii mele.

Prin urmare, elementul voinței intimatului nu a putut fi înlocuit prin manifestarea mea de voință.

Faptul conexării nu răpește autonomia fiecărei acțiuni, art. 110 alin. III pr. civ. instituie numai un mecanism pentru o mai bună administrație a justiției și pentru evitarea contrarietății de hotărâri, însă fiecare acțiune rămâne distinctă, de sine stătătoare, iar fiecare parte reclamantă trebuia să îndeplinească toate prescripțiile legale, pentru a-și valorifica drepturile reclamate; în chipul acesta a înțeles legiuitorul că fiecare acțiune își păstrează independența și caracterul ei.

Tribunalul omite a se pronunța asupra acestei apărări esențiale pe care am formulat-o și numai cu violarea art. 110 pr. civ., ridică chestiunea conexității.

De asemeni am susținut că fiind vorba de o fraudă, care conține totul, redeschiderea, cererea comună de preschimbare ca și plata citațiilor rămân nule și inexistente, fiind o consecință a fraudei.

Am mai susținut, că subserisa ignorând viciul, toate aceste participări pe care mi le impută tribunalul nu pot avea nicio valoare fără îndeplinirea prescripțiilor art. 1190 c. civ.; că ele nu pot fi interpretate decât ca acte de conservare ale drepturilor mele.

Tribunalul omite a se pronunța asupra tuturor acestor apărări care erau esențiale și de natură a schimba situația procesului.

Având în vedere că prin motivele de casare recurenta critică soluțiunea instanței de fond, susținând în esență că conexarea nu răpește autonomia fiecărei acțiuni; că fiecare acțiune rămâne și după conexare distinctă și de sine stătătoare, fiecare parte interesată fiind obligată singură să facă toate diligențele pentru valorificarea preferențelor sale; că astfel fiind, întreruperea perimării, nu poate fi făcută decât printr'o manifestare de voință în acest sens de partea interesată personal sau de un mandatar al său; că instanța de fond a omis să discute și să se pronunțe asupra acestor apărări esențiale ale sale;

Deși este exact că mai multe pricini conexate își păstrează și după conexare autonomia, rămânând distincte și de sine stătătoare, însă această autonomie subsistă numai în ce privește fondul litigiului, judecătorii fiind obligați să le examineze și să se pronunțe asupra fiecăreia din ele, ca și când n'ar fi intervenit o conexare;

Din punct de vedere procedural însă, pricinile conexate trebuie să fie considerate ca și cum ar constitui un singur litigiu;

Această interpretare, care se degajează din spiritul art. 110 alin. III pr. civ., este în perfectă concordanță cu scopul urmărit de legiuitor prin instituțiunea conexării, care a fost acela de a izbuti la o mai bună administrațiune a justiției și la evitarea hotărârilor contradictorii, scop care, pe de o parte n'ar putea fi atins, dacă s'ar admite soluția că și din punct de vedere procedural afacerile conexate rămân tot distincte și independente una de alta ca și în situațiunea anterioară conexării, iar pe de altă parte, în această concepțiune, instituțiunea conexării ar apărea lipsită de orice sens și de orice interes de ordin practic;

Că prin urmare mai multe pricini conexate constituind din punct de vedere procedural un singur litigiu, orice act de diligență în vederea punerii și menținerii pe rol a procesului, făcut de oricare din părți, profită în mod necesar tuturor celorlalte părți;

Că astfel fiind și întru cât în speță este constant că pricinile conexate și scoase de pe rol, au fost repuse pe rol în urma cererii recurentei însoțită de plata taxelor

xelor de citații, înainte de împlinirea termenului de perimare, urmează că această repunere pe rol și întrerupere a perimării a operat pentru toate pricinile conexe și prin urmare este fără nicio consecință faptul că avocatul Monferato care a cerut și el în termenul repunerea pe rol a procesului din partea intimatului, n'avea procură din partea acestuia;

Că deci omisiunea instanței de fond de a discuta apărările recurenței nu este esențială, astfel că motivele de casare fiind nefondate, recursul urmează a fi respins.

Pentru aceste motive, Curtea respinge recursul, etc.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI S. III-a

Audiența dela 1 Aprilie 1936

Prezidenția d-lui ALEX STĂRCEA, prim-președinte

Radu Cădere cu Camera Sindicală a agenților oficiali de schimb și a.

Decizia civilă nr. 129 Dosar nr. 2776/934

Bursă. Operațiuni de bursă. Camera arbitrală, Competință. Neconformarea agentului art. 40 din legea burselor nu poate fi opusă clientului. Valori mobiliare. Speculare. Constituesc operațiuni de bursă. Art. 1 din legea burselor. Prezentarea registrelor agentului oficial este obligatorie și face dovada operațiunilor. Art. 51 și 73 din legea burselor. Neaplicarea art. 53 cod. com.

1. — *Operațiunea de bursă care angajează competența camerei arbitrale se determină după natura ordinului dat de client și acceptat de agent, iar modul cum acesta se conformează ori nu prescripțiunilor art. 40 din legea bursei nefiind opozabil clientului, camera arbitrală și-a declinat competența de a judeca un diferend de bursă cu violarea art. 40 și 106 din legea bursei.*

2. — *După art. 1 din legea burselor, scopul negocierii valorilor mobiliare la bursă, fiind obținerea unui beneficiu, care nu se poate dobândi decât prin specularea acestor valori, la două epoci diferite prin mijlocirea agenților oficiali, rezultă că asemenea operațiuni sunt de bursă și conform art. 42 din aceeași lege, constituesc acte de comerț, dând naștere la obligațiuni valabile.*

3. — *Potrivit art. 51 din legea burselor, agentul oficial îndeplinind un oficiu public, nu poate fi considerat în rândul comercianților obișnuiți, iar din combinarea art. 51 și 73 din aceeași lege, registrele oficiale ale agenților au puterea actelor publice și autentice cu privire la operațiunile înscrise în ele, astfel că art. 63 cod. com. nu își are aplicațiunea.*

Curtea în complet de divergență,

Având în vedere recursul făcut de Ing. Radu Cădere în contra deciziei nr. 14 din 26 Aprilie 1934 a Camerei de Arbitraj a Bursei de efecte, acțiuni și schimb din București, prin care i s'a respins acțiunea intentată împotriva părților H. Haritonovici, Herman Segall și Camera Sindicală de pe lângă Bursa de Efecte, acțiuni și schimb din București și Comitetul Bursei;

Având în vedere deciziunea atacată și acțiunea din care rezultă că recurentul chemând în judecată înaintea Camerei de Arbitraj a Bursei de efecte, acțiuni și schimb din București pe părți, a cerut ca aceștia să fie obligați în mod solidar: 1) să reconstituiească garanția ce potrivit art. 57 din legea burselor fostul agent oficial H. Haritonovici o avea depusă la dispoziția Camerei Sindicale cu destinația expresă de a servi numai pentru garantarea operațiunilor de bursă

efectuate de agenții oficiali sau de ajutoarele lor; 2) să fie obligați în mod solidar ca d'n această garanție reconstituită și din suma de 36.000 lei, ce reclamantul se obliga a o depune să predea reclamantului 510 acțiuni Mica cu cupoanele exigibile la zi, din care 110 acțiuni Mica lăsate în garanție pentru efectuarea operațiunilor, iar 400 acțiuni Mica cumpărate dela agentul Haritonovici și achitate; 3) să fie obligați în mod solidar ca în cazul când garanția reconstituită și suma de 36.000 lei n'ar ajunge pentru acoperirea și predarea celor 510 acțiuni, să completeze diferența din fondul garanțiilor totale ale agenților oficiali, din alte fonduri ale Comitetului Bursei, cum și din averea personală a lui Haritonovici și Segall; 4) să fie obligați în fine să plătească în mod solidar procentele legale la cupoanele restante și exigibile dela 1930, cheltueli de judecată, de timbre și onorar de avocat; ;

Având în vedere că instanța de fond luând în examinare cuprinsul cererii, conchide că operațiile făcute nu sunt operațiuni de bursă în sensul legii burselor și cum, după art. 106 din legea burselor, ea nu este competente să judece decât diferende isvorite d'n operațiuni de bursă, conform legii îi respinge acțiunea;

Că pentru a decide astfel, Camera de Arbitraj motivează că după art. 40 din legea burselor prin operațiuni de bursă de efecte, acțiuni și schimb, se înțeleg toate negocierile făcute în bursă, în orele oficiale, prin strigări de către agenții oficiali sau de către membrii asociațiunei prin intermediul agenților oficiali, înregistrate la cotă și în scriptele bursei;

Că operațiunile făcute de reclamant nefiind practicate conform prescripțiilor textului, ele nu se pot considera negocieri făcute în bursă în orele oficiale prin strigări de către agenții oficiali înregistrate la cota și în scriptele bursei, cum definește textul operațiile de bursă permise de lege și prin urmare în sensul art. 106 din legea burselor, Camera Arbitrală nu are competența să rezolve diferendul;

Că apoi mai zice instanța de fond, operația în sine ar fi un loc la diferențe de curs și pentru a da această caracterizare aduce ca motive:

Că în privința s'usurilor 2409 și 2442 invocate — primul arată de cumpărător pe Colonelul Cocea, reclamantul apărând ca cumpărător numai pentru 200 acțiuni Mica în șlusul 2442 — iar chitanța pentru cele 110 acțiuni Mica arată ca depunător pe Colonelul Cocea, ceea ce ar confirma susținerile părților despre neexistența operațiunei de bursă și la împrumutarea de către Colonelul Cocea a numelui reclamantului;

Că înscrisul din 3 Octomvrie 1930 dovedește că agentul Haritonovici datora reclamantului 33.106 lei sold din compensarea operațiunilor indicate într'insul și suma de 100.000 lei, ceea ce înseamnă că la 19 Septemvrie 1930, când se pretinde de reclamant că a avut loc cumpărarea celor 400 acțiuni Mica cu suma de 133.106 lei, arătată mai sus, nu a avut loc această cumpărare, căci, dacă ar fi avut loc în socoteala dela 3 Octomvrie 1930, agentul trebuia să apară ca debitor a 400 acțiuni Mica cumpărate și nu debitor cu sumele cu care se pretinde că sus zisele acțiuni au fost cumpărate; că dacă nu se admite această ipoteză, ar urma ca agentul, față de cele două șlusuri din 19 Septemvrie 1930 și față de înscrisul din 3 Octomvrie 1930, să fie dator reclamantului și cu cele 400 acțiuni Mica și cu suma de mai sus;

Că deci rămâne de conchis că operațiile din cele două șlusuri sunt jocuri la diferență de curs, în care acțiunile nu se cumpără decât pe hârtie și pe cari părțile nu au înțeles să le lichideze la cursul din ziua de 3 Octomvrie 1930, când au încheiat socotelile între ele, ci le-au lăsat a le lichida mai târziu la un curs pe care reclamantul îl nădărdnu'a mai ridicat, iar agentul mai scăzut, că numai așa șlusurile dela 19 Septemvrie 1930 și înscrisul dela 3 Octomvrie 1930 pot co-exista;

Că de asemenea suma de 100.000 lei fiind depusă la 2 Iulie 1930, iar prefinsa operațiune de cumpărare în vederea căreia se spune că s'a făcut depunerea având loc la 19 Septemvrie

1930, dovedește că suma nu a fost depusă cu un ordin de cumpărare, fiindcă în mod obișnuit între depunere și cumpărare trece un interval de timp foarte scurt, iar nu ca în speță mai bine de două luni și jumătate;

Că în fine, ce mai trădează speculațiunile pe hârtie la joc de diferență de curs ale reclamantului prin Colonelul Cocea, mai este și suma de 33.106 lei, care apare în aceeași socoteală ca sold din diferite speculațiuni ale Colonelului Cocea;

Că pentru a se opri la această concluzie, instanța de fond înlătură declarațiile date de agentul Haritonovici la Cabinetul de Instrucție și nota din dosarul falimentului semnată de agent prin care recunoaște reclamantului cumpărarea a 400 acțiuni;

Că nu se precizează din ce fel de operațiuni de bursă provin cele 400 acțiuni, că măturile agentului că le-ar fi găsit la Banca de Depuneri și Credit nu concordă cu realitatea, întru cât din certificatul Sindicului Bursei rezultă că s'au găsit 90 acțiuni Mica nu 510; că apoi, declarațiile agentului sunt desmințite de înscrisul din 3 Octomvrie 1930, din care nu rezultă o cumpărare reală, că răspunsul la interogator al părții Segall nu poate fi opozabil decât numai acestuia;

Că în sfârșit, neprezentarea registrelor de către agentul Haritonovici și lipsa lui dela interogator, nu înimă conciuza pusă, fiindcă, după art. 53 din codul comercial neprezentarea registrelor nu face dovadă pretenția reclamantului, iar după art. 234 pr. civ. se lasă la aprecierea instanței să considere neprezentarea la interogator ca o măturisire și Camera nu a făcut uz de această facultate;

Că în ce privește cele 110 acțiuni Mica, decizia hotărăște că din moment ce Camera nu este competentă să judece diferendul pentru cele 400 acțiuni, pe considerațiunea că operațiunea privitoare la aceste acțiuni nu este o operație de bursă în sensul legii, nu are a fi competentă nici pentru cele 110 acțiuni depuse în mâinile agentului pentru garantarea operațiunei;

Având în vedere că se critică decizia Camerei Arbitrale pe trei motive de recurs și anume:

I. Denaturare de acte și erori grosiere de fapte. Denaturarea înscrisului din 3 Octomvrie 1930.

II. Omisiuni esențiale de acte și

III. Exces de putere, Nemoțivare. Violarea și greșită interpretare și aplicare a art. 1, 40, 42, 51, 106 din legea burselor și art. 193 și 196 din procedura civilă.

Având în vedere că prin motivul ultim de recurs se critică decizia atacată pentru că, prin violarea și greșita interpretare și aplicare a textelor invocate, Camera Arbitrală a hotărât declinarea competenței de a soluționa litigiul dintre recurent și intimat din recurs și respingerea acțiunei ca rău îndreptată, urmează în mod logic a se lua în examinare în prim rând acest motiv de casare;

Considerând că într'adevăr, art. 40 din legea burselor se exprimă că sunt operațiuni de bursă de efecte, acțiuni și schimb teate negocierile făcute la bursă, în orele oficiale prin strigări de către agenții oficiali, înregistrate în cota și în scriptele bursei; însă din cuprinsul textului nu reiese definiția unei operațiuni de bursă completă, deoarece nu are nicio dispozițiune cu privire la darea ordinului de bursă prin care clientul însărcinează pe un agent oficial să-i facă o operație din acelea care intră în atribuțiunile sale de agent oficial potrivit art. 51 alin. 2 din legea burselor.

Că acest text se referă numai la executarea ordinului de bursă, operațiune care intră în atribuțiunile exclusive ale agentului, la care clientul—legalmente—nu poate interveni, deoarece din art. 39 și 66 se precizează că numai agenții oficiali și suplinitorii lor pot să negocieze în bursă, iar prin art. 67 se prevăd sancțiuni penale contra acelor cari ar face operațiuni cari sunt în atribuțiunea agenților oficiali.

Că ordinul de bursă dat agentului de către o persoană, ca să-i negocieze o operație din cele prevăzute la art. 51 alin.

2, încă face parte integrantă dintr'o operație de bursă completă, fiind chiar generatorul operațiunii, întru cât după art. 69 alin. a este absolut interzis agenților oficiali să facă comerț sau operațiuni de bursă pentru ei înșiși direct sau indirect.

Că dar, o operațiune de bursă se compune din două părți:

- 1) darea ordinului și
- 2) executarea lui.

Prima fiind o obligațiune a clientului, iar cea de a doua a agentului oficial.

Că cel care a dat ordinul are să răspundă de modul cum a formulat acel ordin, adică să facă dovada că a însărcinat pe agent să-i negocieze o operațiune din acelea ce intră în atribuțiunile agenților oficiali conform art. 51 alin. 2, iar de executarea ordinului de bursă, dacă s'a făcut ori nu conform cerințelor art. 40, au a răspunde: agentul oficial și suplinitorul său, ca unii care s'ar afla în culpă de neîndeplinirea unor obligațiuni legale, și Camera Sindicală conform art. 61;

Că de vreme ce legea interzice în mod formal clientului să se amestece în negocierea operațiilor de bursă cu care a însărcinat pe agentul oficial, iar executarea acestei operațiuni intrând în obligațiile agentului oficial, iar nu ale clientului, care nu are măcar posibilitatea de a interveni în practicarea operațiilor de bursă, rezultă că în mod legal agentul oficial și camera sindicală nu pot opune clientului art. 40 spre a-i răpi beneficiul legii asupra burselor, căci responsabilitatea căzând asupra acelor cari au comis violarea legii sau neglijența, nu pot invoca în favoarea lor și în prejudiciul celui ce și-a îndeplinit obligația culpa de ei săvârșită;

Că de altfel, determinant în caracterizarea unei operațiuni de bursă nu este împrejurarea dacă operația s'a executat conform art. 40, fiindcă după formele textului, un agent ar putea executa ordine de cumpărare date de client și pentru obiecte care nu ar intra în atribuțiunile lui oficiale prescrite de art. 51 alin. 2 și totuși, negociul nu i se poate imputa caracterul de operație de bursă, ci determinant este ca operația să conștie în sensul citatului art. 51 alin. 2, în negociere de efecte publice, obligațiuni, acțiuni, devize și monede, cu alte vorbe caracterizarea unei operațiuni de bursă se stabilește după natura însărcinării date agentului, independent deci de chipul cum agentul la negocierea făcând, în executarea ordinului primit, s'a conformat sau nu art. 40;

Considerând că, dacă natura ordinului dat agentului caracterizează operațiunea de bursă, nu este mai puțin adevărat că pentru a se recurge la competența Camerei Arbitrale, conform art. 106, în soluționarea litigiilor isvorite din executarea sau neexecutarea acestui ordin, se impune ca acest ordin să fie acceptat de agent prin confirmarea lui scrisă, care potrivit art. 51 alin. I face deplină credință în justiție.

Că întru cât dacă operația de bursă care angajează competența Camerei Arbitrale se determină după natura ordinului dat de client și acceptat de agent, modul cum acesta se conformează ori nu prescripțiilor art. 40, nefiind opozabil clientului, se desprinde că se face o greșită interpretare și aplicare a acestui text și a art. 106 ori de câte ori Camera Arbitrală își declină competența de a judeca un diferend de bursă, pe considerațiunea că operațiunea nu a fost executată de agent cu respectarea procedurii acolo arătate;

Considerând că în speță Camera Arbitrală, ca să ajungă la concluzia că operațiile încheiate de recurent cu fostul agent Haritonovici nu ar fi operațiuni de bursă în sensul legii și deci nu ar avea competența conform art. 106 din legea burselor se soluționeze litigiul, se întemeiază pe dispozițiunile art. 40, că adică negocierea nu s'ar fi făcut prin bursă în ore oficiale prin strigări de către agenții oficiali înregistrate la cotă și în scriptele bursei, prin aceasta în vederea motivelor dezvoltate mai sus a făcut o greșită interpretare și aplicare a textului și prin urmare decizia sa este casabilă;

Având în vedere însă că instanța de fond recurge la în-

perațiile făcute de recurent cu fostul agent oficial Haritonovici sunt un joc la diferență de curs, este cazul a se discuta concordant cu motivul 3 de recurs și motivele 1 și 2 în măsura necesară a se statua dacă negocierile încheiate sunt ori nu un joc la diferență de curs;

Având în vedere actele dosarului din care rezultă că recurentul a prezentat la instanța de fond trei note de încheiere (șlusuri) cum și alte acte spre a dovedi operațiile negociate prin fostul agent oficial Haritonovici însă Camera nu a discutat decât două din ele, iar pe a treia notă nr. 2462 omite să o discute;

Că această omisiune se prezintă a fi esențială, întru cât recurentul pretinzând că prin zisa notă de încheiere intimatul a confirmat cumpărarea a o parte din acțiuni Mica, analizarea acelei piese împreună cu celelalte două note de încheiere ar fi condus poate la altă soluție;

Că de asemenea, înscrisul (socoteala) din 3 Octombrie 1930, cu care recurentul voeste a dovedi garanțiile date agentului și anume: 133.106 lei plus 110 acțiuni pentru cumpărarea a 400 acțiuni Mica, intitulat: „cont separat garanție”, Camera luându-l în discuție prin denaturare îl citește „cont datorie” și interpretându-l ca atare, ajunge la concluzia că agentul datora la acea dată recurentului suma de 133.106 lei, iar nu 400 acțiuni și deci nu ar fi avut loc cumpărarea, de unde deducția că s'ar denatura înțelesul clar al actului;

Că dacă nu s'ar fi comis denaturarea „contului separat garanție” și nu s'ar fi omis discutarea și a tablei dela 7 Octombrie 1930, referitor la acțiunile cumpărate dela agent de mandatarul Cocea pe numele mandantului — recurentul Cădere — instanța de fond s'ar fi fixat poate pe o altă ipoteză;

Având în vedere că și fără necesitatea discutării punctelor de critică cu privire la deducțiile pe care instanța de fond le face relativ la suma de 100.000 lei, depusă de recurent la agent prin mandatarul său Colonelul Cocea, nu este fără interes a se accentua că din împrejurarea figurării sumei de 33.106 lei în socoteala dela 3 Octombrie, ca sold rezultat din diferite speculațiuni făcute cu Haritonovici — recte vânzări și cumpărări de acțiuni — lichidate și trecute în jurnal, nu se poate conduce la existența unui joc de diferență de curs cum accentuează decizia atacată;

Că în adevăr, după art. 1 din legea burselor, scopul negocierii valorilor mobiliare la bursă, fiind obținerea unui beneficiu care nu se poate dobândi decât prin specularea acestor valori la două epoci diferite, prin mijlocirea agenților oficiali, rezultă că asemenea operațiuni care se compensează reciproc, sunt operațiuni de bursă și potrivit art. 42 constituiesc acte de comerț dând naștere unei obligațiuni valabile și astfel se marchează și violarea citatelor texte;

Că dacă se mai rețin dispozițiunile art. 60 și 61 din legea burselor și 18 din regulamentul casei de lichidare și compensare, prin care se reglementează lichidarea și compensarea operațiunilor făcute prin mijlocirea agenților oficiali, stăruie tot mai mult realitatea că specula la diferența de curs practică prin agenții oficiali este o operație de bursă de jurisdicția Camerei de Arbitri conform art. 106;

Că însă, a se prinde problema sub aspectul jocului la diferența de curs fără acoperire și în mod fraudulos, cum conchide pe cale de ipoteză hotărîrea Camerei, caz în care disciplinele legii asupra burselor nu intervin, în această situație construcția instanței de fond își pierde suportul din cauza omisiunilor esențiale și denaturarea actelor cu care recurentul înțelegea să combată atare invinuirii, împrejurări ce au și găs; deslegarea prin efectul cercetării în fond în lumina dovezilor produse de părți.

Având în vedere în sfârșit că instanța de fond a înlăturat cererea recurentului de a se încuviința aducerea registrelor fostului agent oficial Haritonovici cu care voia să dovedească că în adevăr la 19 Septembrie 1930, numitul agent oficial i-a vândut acțiunile Mica în litigiu cu succinta motivare că, po-

trivit art. 53 din codul comercial, neprezentarea registrelor nu face dovedită pretenția reclamantilor;

Considerând pe de o parte că în spiritul și litera art. 51 din legea asupra burselor, agentul oficial având a îndeplini un oficiu public, nu se poate însurii în rândul comercianților obișnuiți, iar pe de altă parte din combinarea art. 51 și 73 din aceeași lege, reeșind că registrele oficiale ale agenților au puterea actelor publice și autentice în ce privește operațiunile înscrise în ele, proba cu registrele trebuia să fie încuviințată — art. 53 din codul comercial neavând aplicare în speță;

Că procedându-se altfel, s'au violat dispozițiunile sus citatelor texte, în cât hotărîrea atacată este vulnerabilă și sub acest raport și prin consecință, independent de criticile semnalate prin motivele de recurs cu privire la alte înlăturări de probatorii, decizia Camerei Arbitrale urmează a fi casată și a se evoca fondul;

Pentru aceste motive, Curtea admite recursul, etc.

NOTA. — Remarcabila deciziune de mai sus rezolvă câteva chestiuni de capitală însemnătate în legislația bursei de efecte românești.

Cea mai importantă dintre chestiuni, la care ne oprim în această notă, se referă la restrânsa competență a Camerei de Arbitri — instituită pe lângă Bursa de efecte, acțiuni și schimb — care judecă în conformitate cu art. 106 „orice diferende izvorâte din operațiuni de bursă”.

În urma căderii în insolvență a unor agenți oficiali de schimb, clienții păgubiți au luat calea judecătii în fața Camerei Arbitrale, cerând condamnarea agentului cât și a corporației agenților. „Camera Sindicală a Agenților de schimb”, răspunzătoare solidară. Una din primele greutăți întâmpinate de către reclamantii în pragul acestei instanțe era dovada ce li se cerea că litigiul lor izvorăște dintr'o operațiune de bursă. S'a căutat astfel în cuprinsul legii din 29 Iulie 1929, definiția operațiunii de bursă și dată fiind redactarea art. 40 care începea cu cuvintele: „Sunt operațiuni de bursă toate negocierile...”, acei cari voiau să fugă de jurisdicția rapidă și specială a arbitrilor, au încercat să impună textul art. 40 drept definiția operației de bursă. Ba s'a mers mai departe, argumentându-se că deoarece în bursa de efecte din București — singura din țară — nu se permit și nu se pot negocia în prezent operațiuni pe termen, și cum operațiunile de bursă nu pot fi decât: 1) „pe bani gata” sau 2) „pe termen”, urmează că operațiunile de bursă la care se referă art. 106 sunt „operațiuni de bursă pe bani gata”. De aici nevoia de a completa textul art. 40 cu textul art. 41 spre a găsi definiția operațiunii de bursă. Deoarece art. 3 spune că „sunt operațiuni de bursă toate negocierile făcute în condițiunile anume specificate pentru fiecare categorie de bursă”, preîndeau cei interesați că și art. 42 ar trebui să completeze definiția operațiunii de bursă în vederea regularității acestei operațiuni. Asa dar, după această pretinsă definiție cuprinsă în trei texte ce aveau să se completeze (art. 40, 41, 42) urma ca reclamantii cari voiau să câștige jurisdicția Camerei de Arbitraj, să a-rate că litigiul lor izvorăște dintr'o operațiune care:

a) a fost negociată în bursă în orele oficiale, prin stricări de către agenții oficiali (art. 40).

b) a fost înregistrată în cotă și în scriptele bursei (art. 40).

c) a fost lichidată în ziua în care a fost încheiată sau cel mai târziu a doua zi de bursă (art. 41);

d) banii sau efectele au fost depuși odată cu ordinul de negociere (art. 41);

e) negocierea în bursă s'a făcut prin concurență și strigarea operațiunilor în orele de bursă (art. 42);

f) operațiunea era regulată făcută spre a nu i se putea opune excepția de joc (art. 42).

Bine înțeles că aceste grele și inutile condiții au îndepărtat dela jurisdicția specială a Camerilor de Arbitri o multime de împričinați ce și-au văzut acțiunile respinse ca rău îndreptate. Această respingere putea fi socotită însă ca o pierdere ireparabilă a procesului, fiindcă dacă s'ar fi îndreptat la instanțele de drept comun, acestea ar fi aplicat textul referitor la joc și prinsoare, deoarece operațiune de bursă regulată se vădise că nu este.

Situația păgubiților era într'adevăr jalnică. Camera arbitrală le oferea competența sa, numai pentru procese derivând din operațiuni de bursă strict regulate și formale, care dacă s'ar fi desăvârșit în așa fel, nu mai puteau să dea naștere la procese. Litigiile se nășteau însă din operațiuni cari din culpa agenților decurseră neregulat și în disprețul arătat de agenți formelor prevăzute de art. 40, 41 și 42. După aceste vederi, porțile Camerei de Arbitri erau închise justițiabililor, fiindcă niciun litigiu nu putea satisface condițiile cerute de art. 40, 41 și 42 pentru următoarele considerațiuni:

a) A dovedi că operația a fost „negociată în bursă în orele oficiale prin strigări de către agenții oficiali” (art. 40) și că,

b) „A fost înregistrată în cotă și în scriptele bursei” (art. 40) este o imposibilitate pentru clientul împriçinat. După art. 39 și 66, numai profesioniștii bursei desemnați de legea burselor pot negocia în incinta bursei, iar cei cari ar face operațiuni ce sunt în atribuțiunea agenților vor fi sancționați penalicește după art. 67 din legea burselor și 207 cod. penal. Ba mai mult, după art. 27 numai persoanele autorizate în mod excepțional și temporar, cu autorizația comitetului bursei, pot intra în localul bursei. Și se cuvine să amintim și de uzanța — neconsacrată de nicio dispozițiune formală de text — de a se interzice accesul în bursă femeilor, militarilor și clericilor.

Dovada nu se poate scoate nici din registrele agentului, care sunt secrete. Registrele obligatorii ale unui comerciant — în speță agentul de schimb — nici nu trebuie să contină astfel de elemente și mai e de presupus că registrele unui agent de rea credință vor fi întocmite pentru nevoia cauzei.

c) Dovada că operația a fost lichidată în ziua în care a fost încheiată sau cel mai târziu a doua zi de bursă” (art. 41) apare și mai curioasă. Dacă în realitate s'ar fi făcut lichidarea nu s'ar mai fi putut naște vreun litigiu, fiindcă reclamantii se plâng în deobște tocmai de nelichidare.

În practica uzuală a lucrurilor lichidările operațiilor pe bani gata se fac peste 48 de ore. Registrele Casei de Lichidare, registrele agenților și în special rapoartele oficiale ale comisarului guvernului, înaintate trimestrial Ministerului de Industrie, arată cu prisosință uzul lichidărilor întârziate. Oricât ar vrea organele tutelare să înfrâneze aceste întârzieri, ele rămân o realitate și se datoresc unor împrejurări ce nu pot fi neglijate și din care cităm: lipsa de personal suficient al Casei de Lichidare, nefuncționarea Casei de Lichidare în zilele de Sâmbătă, imposibilitatea în fapt de a se aplica litera legii în ce privește lichidarea centrală, numărul mare de operațiuni în epoci de mare activitate a bursei, etc.

De altfel lichidarea forțată în 48 ore constituie o imposibilitate, fiindcă dacă clientul ar cere lichidarea în a 47-a oră, i s'ar răspunde că mai are de aștep-

tal o oră, iar dacă ar cere lichidarea peste 48 de ore i s'ar răspunde că cererea este tardivă. Or, nu cu astfel de artificii de text se rezolvă determinarea caracterului de operațiune în bursă, ci cu uzanțe adânc înrădăcinate cum este uzanța de a se lichida operațiunile cu mult peste 48 de ore. Chiar dacă acest uz ar depăși legea, Camera Arbitrală va trebui să aplice uzul ca fiind mai adecuat vieții bursiere decât un text arid și neconform practicii (art. 117).

În realitate, legea burselor nu conține niciun termen de lichidare. Art. 61 și 62 care constituie sediul materiei lichidărilor, nu vorbesc de nicio dispozițiune privitoare la un termen fatal de lichidare și decădere fără text nu există.

Lichidarea incumbă însă agentului și mai ales Camerei Sindicale, căreia legea îi pune în acest scop la dispoziție mijloace de control legal, de strictă supravechere a agentului de schimb (art. 61 și 62). Ba mai mult, statutele Camerei Sindicale în art. 5 și 8 și regulamentul Casei de Lichidare prin art. 1, 2, 28 și 33 prevăd formal această obligațiune a Camerei Sindicale, determinând printr'un capitol special de sancțiuni contra agenților și corporației lor, nelichidarea din inițiativa și grija organelor bursiere.

De altfel, această pretinsă decădere a fost constant înlăturată de instanța de casare. Intreaga jurisprudență a Inaltei Curți de Casație, sub imperiul vechei legi, s'a fixat în sensul că nelichidarea unei operațiuni de bursă în termenul prescris de regulament (art. 172 și 173 din regulamentul vechei legi conțin în totul dispozițiunea prevăzută de art. 40 al actualei legi) nu atrage rezilierea de drept a convențiunii, legea neprevăzând o asemenea decădere de drepturi, ci numai o recomandațiune ca operațiunea cassa (pe bani gata) să se lichideze în 24 de ore. Astfel decizia 100 din 1921 spune: „Executarea unor operațiuni peste termenul fixat de lege și regulament este valabilă. Decizia 292 din 1926 repetă același lucru. Decizia 161 din 1920 spune: „cumpărăturile în cont pot fi făcute și peste termenul prescris, deoarece dispozițiunile regulamentului nu sunt prescrise sub pedeapsă de nulitate”. Această jurisprudență se aplică prin analogie și la lichidare. Decizia 48 din 1920 spune: „Având în vedere că odată încheierea operațiunii făcute între părți, acceptată de mijlocitor, nu mai poate fi anulată de una din părți”, iar decizia 54 din 1920 motivează: „Având în vedere că operațiunile de bursă sunt convențiuni sinalagmatice ...convențiunea dintre părți când nu se lichidează în termen, nu se reziliază deplin drept ci reziliaza trebuie cerută în justiție.., întru cât nicio dispozițiune din legea sau regulamentul burselor nu prevede vreo nulitate din cauza nelichidării operațiunii în termen; că dar convențiunea dintre părți există și după trecerea termenului în care operațiunea avea să fie lichidată conform regulilor burselor”. Toate aceste decizii citate sunt ale secției a III-a a Inaltei Curți de Casație.

Camera Arbitrală de pe lângă bursa de efecte și-a însușit abia mai târziu acest fel de a vedea, după ce intervenise opinia separată a d-lui președinte consilier Coman Negoescu la deciziunea nr. 4 din 19 Iunie 1933, opinie în care se poate citi:

„Având în vedere că art. 41 din legea burselor prevede într'adevăr lichidarea în 48 de ore dela încheierea operațiunilor de bursă făcute pe bani gata, că însă legea nu prevede nicio sancțiune pentru cazul când nu s'a cerut lichidarea înăuntrul sus zisului termen; în atare situațiune, cum fără text nu poate să existe decădere, câtă a se conchide că faptul de a nu se fi

cerut lichidarea în 48 de ore, a operațiunii, nu poate avea de consecință pierderea caracterului de bursa a operațiunii; că dar susținerea pârîșilor cum că operația în discuție, prin nelichidarea în termen a pierdut caracterul de operație de bursă, este neîntemeiată.

Așa dar, caracterul de operațiune de bursă cată a rămâne nealterat prin faptul nelichidării în termenul de 48 de ore și instanța de fond se fixează apoi definitiv asupra acestui fel de a vedea.

Decizia nr. 2 din 16 Ianuarie 1936 a Camerei Arbitrale (publicată în *Curierul Judiciar* nr. 7 din 1936) consideră această cerință a legii doar „caracteristica operațiunii de bursă pe bani gata”, care deosebește acest gen de operațiuni de bursă, de operațiunile pe termen.

d) Dovada că „s'au depus banii sau efectele odată cu ordinul de negociere” (art. 41) a fost cerută de Camera Arbitrală cu toată insistența și multe au fost victimele acestei rigurozități. Decizia nr. 7 din 6 Octombrie 1933 respinge acțiunea reclamantului fiindcă „ordinele n'au fost însoțite și nici urmate în ziua de bursă următoare, de plata în numerar a prețului vânzării” și fiindcă nu se pot concepe operațiuni de bursă pe credit. Aci se desprinde însă de deciziune, o laudabilă opinie separată care în lumina uzurilor și a realităților arată că banii sau efectele trebuiesc predați abia în momentul lichidării, fiindcă în practica lucrurilor un ordin de cumpărare sau vânzare se încredințează agentului, prepusului său sau remizierului său, chiar în timpul ședinței bursei, când clientul nu poate avea asupra sa banii sau efectele. Operațiile pe credit nu sunt interzise expres de legea bursei și nici nu poate fi vorba de credit, decât dacă însăși lichidarea s'ar face prin predarea mărfii de către agent fără a primi prețul sau contravaloarea.

Instanța specială de fond a cercetat cu vremea uzurile pe care era obligată să le aplice cu putere de lege în conformitate cu art. 117 și a renunțat la această inutilă cerință formală.

Decizia nr. 24 din 12 Octombrie 1934, care marchează de altfel deslănțuirea competenții arbitrilor din disciplinele art. 40 și 41, stabilește că: „depunerea banilor sau efectelor odată cu ordinul de negociere nu este o condițiune sine qua non a operațiunii pe bani gata, fiindcă dacă ar fi fost așa, legea ar fi trebuit să pună condiția ca lichidarea să se facă nu în ziua în care a avut loc operațiunea, ci în momentul când operațiunea a avut loc; că faptul însă că legea a pus condiția ca lichidarea să se facă în ziua în care a avut loc operația sau în ziua de bursă următoare, arată că banii sau efectele — total sau parțial — pot fi depuse și după darea ordinului de negociere, lichidarea neputându-se face decât cu banii sau efectele depuse; că de aceea este și uzul constant în bursă ca operațiunile să se încheie pe cuvânt sau telefonic și că numai după încheierea operațiunii, clientul să depună banii sau efectele, în vederea lichidării despre care vorbește legea; că de altfel teoretic vorbind, tocmai în aceasta stă deosebirea între bursă, care e un târg fără marfă și fără bani, și între oboare, târguri și rampe, cari sunt târguri în cari trebuiesc înfățișate și marfa și banii; că așa fiind, din moment ce cuvintele din legea bursei „ca părțile să depună odată cu ordinul de negociere bani sau efecte” nu trebuie să li se dea o interpretare strictă, este de conchis în speță că susținerea pârîșilor că operațiunile a căror reziliere se cere, nu sunt operațiuni de bursă, deoarece reclamantul n'a depus odată cu ordinele de negociere sumele de bani corespunzătoare prețului

acțiunilor, este neîntemeiată; că în tot cazul, împrejurarea că reclamantul avea la agentul pârîș o garanție în bani sau efecte, la data când operațiunile în discuție au avut loc, satisface cu prisosință art. 41 care nu cere ca la data efectuării operațiunii de bursă, agentul să aibă depuși la el prețul efectelor ce urmează a se cumpăra sau efectele ce agentul are să le vândă, ci prevede că agentul la acea dată, să aibă depuși la el „bani sau efecte”, ceea ce reclamantul avea”.

Ulterior, deciziunile nr. 2, 6 și 7 din Ianuarie 1936, sub președinția d-lui consilier Mircea Possa, consacra principiul că depunerea banilor sau efectelor odată cu ordinul de negociere „nu este esențială acestor negocieri, astfel că neîndeplinirea ei nu poate schimba natura operațiunii. Că aceeași concluzie rezultă și din faptul că legiuitorul nu a cerut ca operațiunile pe bani gata să se lichideze în momentul încheierii ci a fixat un termen pentru lichidare, pentru a doua zi de bursă; or, acest termen ar fi fost inutil dacă legiuitorul ar fi înțeles că e neapărat necesară condiția ca banii sau efectele negociate să fie depuse agentului de schimb odată cu ordinul de negociere; că această interpretare este conformă uzului constant în bursă și este consfințită prin art. 22, 26 și 28 din regulamentul Casei de Lichidare de pe lângă bursa din București”.

Toate aceste deciziuni recente se află atacate cu recurs înaintea diverselor secțiuni ale Curții de Apel din București și așteptă o soluționare finală.

e) In ce privește dovida că „negocierile în bursă s'au făcut prin concurență și strigarea operațiunilor în orele prevăzute în regulamentul interior al bursei” (art. 42) nu putem decât face remarcă dela punctele a și b.

f) Dovada că operația era „regulată făcută, spre a nu i-se putea opune excepția de joc” (art. 42) înglobează în genere toate cerințele arătate mai sus.

Deciziunea ce adnotăm a avut să se pronunțe asupra violării art. 40 și 106 invocată de recurent, spre a stabili dacă prima instanță de fond putea să-și decline competența, pentru că operațiile de bursă din care se născuse litigiul, nu satisfăceau rigorile formale ale sus citatelor texte.

Am demonstrat în fața instanței de casare că dispozițiile art. 40 și 41 nu constituie definiția unei operațiuni de bursă completă. În adevăr, o operațiune de bursă completă se compune din două faze :

1. — *Darea ordinului de bursă*, de către client unui agent de schimb cu scopul de a i-se executa o operație care intră în atribuțiunile agentului, prevăzute de art. 51 alin. 2. Darea ordinului depinde numai de client;

2. — *Executarea ordinului de bursă* de către agentul de schimb care este învesit cu acest drept monopolizant.

Executarea la rândul ei poate fi împărțită în alie două faze :

a) Încheierea propriu zisă a negocierii și

b) Lichidarea operațiunii.

A doua fază în complexul ei (încheiere și lichidare), este în funcție numai de agent.

Din disecarea structurii operațiunii de bursă reese clar că „ordinul de bursă” face parte integrantă din „operația de bursă”, „ordinul” fiind generatorul „operației”. În adevăr, conform art. 69 aliniatul a, fiind interzis agenților de schimb să facă comerț sau operațiuni pentru ei înșiși, direct sau indirect, fără ordin de bursă din partea clientului nu poate în mod legal exista operațiune de bursă. Dacă art. 40 ar constitui definiția operației de bursă, ar fi trebuit ca legiuitorul să vorbească și de prima fază — ordinul — însă art.

40 se raportează numai la a doua fază — executarea. Art. 40 prevede doar modul precis cum agenții trebuie să efectueze negocierile, al căror monopol exclusiv îl dețin (art. 39 și 66).

Deoarece legea prin art. 67 interzice clientului vreun amestec în felul cum agentul își desavârșește oficiul său ministerial, în care intră și efectuarea operațiilor în conformitate cu art. 40, nu vad cum agentul ar putea opune clientului călcarea dispozițiilor acestui text, deoarece aceste dispoziții consutite tocmai încuătoririle legale ale agentului iar călcarea lor, poate fi opusă doar de către client, agentului.

Se desprinde deci ideea că, pentru determinarea caracterului operațiunii de bursă, în sensul înțeles de art. 106, nu ne vom putea servi de modul cum agentul și-a îndeplinit obligațiile, ci de însăși natura ordinului de bursă. Dacă acest ordin a fost incredințat unui agent de schimb pentru negocierea unei operațiuni ce intră în atribuțiunea agentului și pe socoteala clientului, adică pentru: efecte publice, obligațiuni, acțiuni, devize și moneue (art. 51 alin. 2), iar de aici s'a născut un diferend care cată a fi judecat, partea vătămată se va adresa Camerei Arbitrale a carei competență se deschide prin aplicarea art. 106, tocmai în aceste situațiuni. Astfel, călcarea formelor prevăzute de art. 40 și 41 vor avea cu totul altă consecință, favorabilă pentru client și nefavorabilă pentru organele bursei.

Această justă aplicațiune a fost întrevăzută pentru prima oară în decizia nr. 6 din 19 Iunie 1933 a Camerei Arbitrale, care a socotit că este suficientă dovada că ordinul a fost dat de client agentului, pentru ca instanța să fie bine legată, indiferent dacă ordinul a fost executat de către agent. Cătam: „cuvintele „operațiuni de bursă făcute de agenții oficiali” din art. 61 nu trebuiesc interpretate în sensul strict că responsabilitatea agenților și a Camerei Sindicale există numai în cazul când operația s'a desavârșit prin strigarea în bursă, ci trebuiesc interpretate în sensul mai larg că responsabilitatea în chestiune există și atunci când operația nu a fost executată, dacă, firește, ordinul de vânzare, sau de cumpărare al clientului se dovedește”.

S'ar părea că deciziunea Curții de apel pe care o adnotăm, impune ca acceptarea ordinului de către agent să se facă prin confirmare scrisă. Nicăieri nu cere legea aceasta rigurozitate. Instanța de fond a stabilit în ultima vreme, că această confirmare poate fi dovedită prin orice mijloace de probă permise de codul de comerț, deoarece operațiunile de bursă sunt acte de comerț. Ba mai mult, decizia nr. 2 din 1936 (publicată în *Curierul Judiciar* nr. 7 din 1936), stabilește că dovada operațiunilor se face și contra garanției Camerei Sindicale, cu aceleași largi mijloace de probă, căci altfel răspunderea Corporației Agenților pentru operațiunile de bursă ale fiecărui agent nu ar mai corespunde în totul cu răspunderea agentului.

Consider deciziunea aci publicată, una din cele mai luminoase și drepte izbânzi ale clienților lăsați pe drumuri de incorectitudinea unor agenți de schimb și regret că prezenta notă nu poate fi complectată pentru cercetătorii în materia burselor de efecte, decât cu concluziile scrise împrăștiate în multe din dosarele ce cuprind deciziile despre care am amintit.

S. N. CHARAS

Avocat

TRIBUNALUL ILFOV S. II-a com.

Audiența dela 17 Ianuarie 1936

Președenția d-lui HARIȚON UDREA, jude-președinte

Sindicatul fabricanților de ape gazoase cu

Soc. Penculescu et Pollak

Ordonanța nr. 609

Concurență nelegală. Măsurile provizorii. Președintele competent să le ia. Întrebuințarea sticlelor de sifoane. Dacă consitue un act de concurență nelegală, când sunt întrebuințate de către un alt fabricant.

1.—*Trimiterea art. 9 din legea concurenței neleale, ia art. 66 proc. civ., când se cere luare de măsurile provizorii de președintele tribunalului, este eronat făcută, fiindcă măsurile nu pe baza acestui text se iau, ci pe baza art. 66 bis proc. civ.*

2.—*O altă eroare a art. 9 se mai află în dispoziția, care spune că președintele este cel mai competent conform art. 7 din lege. Acest articol însă vorbește de recidivă. Despre competență vorbește art. 6. Președintele va fi deci competent nu numai în caz de recidivă, ci și în celelalte cazuri, fiindcă trimiterea la art. 7 s'a făcut din eroare.*

3.—*Întrebuințarea unor sticle de sifoane ale unui fabricant de către un alt fabricant, ar putea să constituie un act de concurență nelegală, când primul și-a stabilit o reputație prin fabricatele sale. Când publicul însă întrebuințează sifoane, fiindu-i indiferent fabrica de unde se încarcă, nu ne mai găsim în fața unei concurențe neleale, când se întrebuințează sticlele altor fabricanți.*

Noi, Președintele,

Asupra cererii făcute de Sindicatul Fabricanților de Băuturi Gazoase și Mineraliate din București, str. Câmpineanu nr. 17, pe baza art. 9 din legea concurenței neleale și art. 66 bis proc. civ., prin care cere ordonanță de sechestrarea și ridicarea tuturor sticlelor de sifon și limonadă care s'ar găsi în Fabrica Soc. în nume colectiv G. Penculescu et H. Pollak, cu emblema „Oituz” din București, sos. Ștefan cel Mare nr. 220 sau pe căruțele acesteia, și care ar avea imprimare pe ele numele, firma sau emblema altei fabrici de apă gazoasă, decât a societății sus arătate:

Având în vedere că Soc. în nume colectiv G. Penculescu et H. Pollak cu emblema „Oituz” a obiectat că cererea de față nu se putea face pe baza art. 66 bis proc. civ., deoarece art. 9 din legea pentru reprimarea concurenței neleale din 18 Mai 1932, nu trimite la art. 66 bis proc. civ., pentru luarea oricărei măsurii în cazurile de concurență nelegală, ci la art. 66 proc. civilă; că apoi art. 9 d'n legea concurenței neleale permite luarea măsurilor provizorii numai când tribunalul este competent să judece în conformitate cu art. 7 din această lege; că art. 7 din legea concurenței neleale, vorbește de recidivă; că deci, numai în caz de recidivă se poate cere președintelui tribunalului să ia măsurile provizorii;

Că, mai departe, trecând la fondul cererii, Societatea în nume colectiv G. Penculescu et H. Pollak cu emblema „Oituz” a susținut că, în cazul defacerii de sifoane, nu se poate aplica legea concurenței neleale fiindcă această apă gozoasă se face la fel de toți fabricanții;

Considerând că art. 9 din legea concurenței neleale prevede că orice interesat va putea cere președintelui tribunalului, care este competent să judece în cazurile de concurență nelegală, să ia măsurile provizorii în conformitate cu art. 66 din procedura civilă din vechiul regat; că indicarea art. 66 din proc. civilă se vede că este eronată, fiindcă măsurile provizorii nu pe baza acestui text se iau, ci pe baza art. 66 bis proc. civilă; că trimiterea articolului 9 din legea

concurenței neleale făcându-se la art. 66 bis proc. civilă, cererea de față a fost bine făcută pe baza acestui text;

Considerând că art. 9 din legea concurenței neleale, mai spune că președintele tribunalului, care ia măsurile de sechestrare sau orice măsuri provizorii, este cel competent conform art. 7 din lege; că se observă și aici o eroare de trimitere; că competența de judecată o stabilește art. 6 din legea concurenței neleale; că art. 7 nu mai vorbește de competență, ci de recidivă; că, art. 9 vorbind de președintele tribunalului competent, la art. 6 din lege se referă, astfel că măsurile provizorii se iau nu numai în caz de recidivă, ci și în cazurile când nu este recidivă, fiindcă după cum s'a arătat, trimiterea la art. 7 este din eroare făcută;

Considerând că, după art. 1 din legea pentru reprimarea concurenței neleale, constituie un act de concurență neleală întrebuițările în comerț, ale unei firme, embleme, desemnare specială sau ambalaj de natură a produce confuzii cu dreptul legitim dobândit anterior; că în cadrul acestei dispoziții, din punctul de vedere al mijloacelor întrebuițate, ar intra astfel în această prevedere întrebuițarea unei sticle pe care se găsește încrustată o emblemă a cuiva sau o desemnare specială; că însă mijloacele acestea nu sunt suficiente să ducă la un act de concurență neleală, când publicului consumator, în cazul unor fabricate simple, îi este indiferentă sticla întrebuițată; că numai atunci ne găsim în fața unui act de concurență neleală, când publicul întrebuițează sticlele cu anumită încrustație, din cauză că cel care a pus în vânzare aceste sticle, îi inspire o mai mare încredere;

Considerând că fabricarea de ape gazoase necesită operațiuni simple; că în această fabricare nu intră elemente deosebite dela o fabrică de ape gazoase la altă; că totuși o fabrică ar putea să-și stabilească reputație, prin felul curat cum lucrează, sau prin conștiințozitatea încărcării sticlelor,

pentru a nu da loc la accidente în caz de întrebuițare; că dacă această încredere este câștigată publicului, întrebuițarea de un alt fabricant a sticlelor fabricii, care și-a stabilit reputație, poate să ducă la concurență neleală;

Considerând însă că atunci când întrebuițarea sticlelor este indiferentă publicului, care cere o sticlă de apă gazoasă (sifon), fără să se uite la numele fabricantului, în cazul acesta nu mai poate să fie vorba de concurență neleală, când se întrebuițează sticlele altui fabricant; că de altminterlea de multe ori fabricanți, când desfac sticlele lor, primesc dela consumator sticle goale ale altor fabricanți; că consumatorii, pentru a nu da garanție pentru sticlele ce primesc, dau în schimb sticle goale, ce pot fi cu numele altor fabricanți; că primirea care se face de fabricant nu este făcută, pentru a face un act de concurență neleală prin umplerea acestei sticle cu apă gazoasă, fiindcă pentru consumator este indiferent numele de pe sticlă, ci primirea se face pentru o înlesnire a consumatorilor, comercianți sau necomercianți; că în această situație, desfacerea de ape gazoase în alte sticle nu constituie o concurență neleală;

Având în vedere că în speța de față petiționarul nu a făcut dovada că fabricile pe care le reprezintă au o reputație față de public, din care cauză sticlele de apă gazoasă ale acestor fabrici sunt căutate, astfel că prin întrebuițarea de către Soc. în nume colectiv G. Penculescu et H. Pollak cu emblema „Oituz”, a acestor sticle, în publicul consumator s'a produs o confuzie asupra fabricateilor;

Că nefiind această dovadă făcută, cererea nu se poate privi întemeiată și în consecință se respinge.

Pentru aceste motive, respingem cererea.

(ss) **Hariton Udrea.**

JURISPRUDENȚA STREINĂ REZUMATĂ

CASAȚIA ITALIANA I, 11 Martie 1936

Cesiune de cotă ereditară. Efecte. Cesiune de drept litigios. Substituire în proces. Condițiile liberării cedentului.

Cesiunea unei cote ereditare nu transferă calitatea de erede, ci atribuie cesionarului calitatea de succesor cu titlu particular al cedentului, limitată la conținutul cesiunii.

În caz când se cedează drepturi litigioase, cesionarul are dreptul să se substituie cedentului în continuarea procesului, în starea în care se găsea procesul.

Această substituie nu atrage scoaterea din proces a cedentului, afară dacă cealaltă parte consimte.

În acest caz, cesionarul poate cere judecătorului scoaterea din cauză a cedentului (Giur. it. 1936, I, 1 p. 327).

CASAȚIA ITALIANA I, 13 Martie 1936

Faliment. Soc. cu răspundere limitată. Declararea soților necomercianți în faliment și a societății. Data încetării plăților.

Data încetării plăților a fiecăruia din soți care nu au calitatea de comercianți, dar care au fost declarați în faliment de plăți ca urmare a declarării societății în stare de faliment trebuie să coincidă cu aceea fixată pentru societate (Giur. it. 1936, I, 1 p. 345).

CASAȚIA ITALIANA II, 22 Ianuarie 1936

Concurență ilicită. Confuzie de produse. Reclamă.

Faptul că două produse se confundă, nu constituie un element suficient pentru determinarea delictului de concurență ilicită.

Este concurență ilicită atunci când fabricantul atribuie pro-

piului său produs, într-o înștiințare cu caracter de reclamă, succesele altui produs similar, în scopul de a realiza un profit comercial (Giur. it. 1936, I, 1 p. 317).

CASAȚIA ITALIANA III, 28 Ianuarie 1936

Interdicție. Nulitatea actelor anterioare. Proba infirmității. Reaua credință a celui alt contractant.

Pentru anularea actelor săvârșite de interzis înainte de interdicție nu este necesară facerea unei noi dovezi a incapacității, fiind suficientă dovada că motivul care a provocat punerea sub interdicție, exista în momentul în care s'au făcut acele acte, cu condiția dovedirii relei credințe a celui alt contractant (Giur. it. 1936, I, 1 p. 305).

CASAȚIA ITALIANA III, 10 Martie 1936

Societate. Dizolvare. Lipsă de acord asupra uzului firmei. Ilegalitatea folosinței firmei de un soț. Inadmisibilitatea acțiunii pentru concurență ilicită.

Când o societate în nume colectiv se dizolvă, fără ca soții să fi luat o înțelegere asupra soartei firmei societății, nu poate unul din soți să folosească acea firmă în interesul comerțului său propriu, un asemenea uz fiind ilicit.

Însă ilicitețea folosinței nu justifică o acțiune de concurență contra soțului abuziv, dacă nu se face dovada concretă a unei pagube materiale (Giur. it. 1936, I, 1 p. 354).

TRIB. ROMA, 29 Ian. 1936

Culpa civilă. Daune. Stingerea delictului prin amnistie. Daune nepatrimoniale nu sunt datorite.

Nu este admisibilă cererea de reparare a daunelor nepa-

timoniale derivând dintr-un delict, dacă, după începerea procesului penal, delictul a fost stins prin amnistie.

În caz de moarte a tatălui din cauza culpei unei terțe persoane, se poate admite în favoarea descendenților, repararea daunelor constând în micșorarea patrimoniului prin modificarea condițiilor preexistente de viață familială și prin pierderea posibilității de câștig a defunctului, ușor de prevăzut dar distrusă prin intervenirea morții provocate de culpa terțului (Giur. it. 1936, I, 2 p. 190).

TRIBUNALUL DIN REIMS, 19 Noembrie 1935

Reducția într-o delegație imperfectă a obligației delegatului, prin efectul unei legi noi, are influență asupra obligației acestuia față de delegatar.

Debitorul, care avea gajat fondul de comerț al său față de un creditor, vinde acest fond, dând delegație cumpărătorului să plătească cu prețul vânzării creanța avută de creditorul gagist. Era vorba de o delegație imperfectă. Cumpărătorul chemat în judecată a obiectat, că nu mai poate fi obligat la plata creanței arătate în delegație, întru cât între timp a căpătat o diminuare a prețului în corfoimitate cu legea din 29 Iunie 1935. Tribunalul a admis această apărare a cumpărătorului. „Datoria cumpărătorului, spune tribunalul, a rămas ceea ce era, adică datoria prețului cesiunii, care i-a fost comsimțită”. Cumpărătorul nu mai putea fi obligat deci decât la plata creanței diminuate (Din Rev. trim. de dr. civ. 1936, nr. 1, pag. 185).

NOTA. — În delegația imperfectă obligația delegatului față de delegatar este o obligație abstractă. Pe delegatar nu l-a interesat raporturile dintre delegat și delegant. Din cauza acestui caracter al obligației delegatului, obiecțiunile pe care el le avea de făcut față de delegant, nu le poate face față de delegatar (v. *Capitant*, De la cause des obligations, nr. 178).

Se întâmplă însă, ca în obligația delegatului să fie arătată cauza sa. Când este arătată cauza obligației, raporturile dintre delegat și delegant nu mai rămân indiferente față de delegatar. Dacă raporturile acestea nu mai sunt valabile, nu mai rămâne valabilă nici obligația față de delegatar. Un exemplu ar fi cu un cumpărător, care fiind delegat prin actul de vânzare să plătească prețul către un creditor al vânzătorului, este evins din imobil înainte de plată. Cumpărătorul nu va mai plăti acest preț, fiindcă obligația rezultată din actul de vânzare a rămas fără cauză (v. *Capitant*, op. cit.).

În speța judecată de Tribunalul Reims, delegatul care era cumpărător al unui fond de comerț, trebuia să plătească prețul stabilit la facerea actului, unui creditor gagist asupra fondului de comerț. Înainte de plată a intervenit o lege, care a diminuat această datorie. Obligația delegatului nu era o obligație abstractă, față de care legea intervenită să nu aibă nicio influență, în ceea ce privește raporturile dintre delegat și delegatar. Cumpărătorul se obligase să plătească creditorului gagist prețul lucrului cumpărat. Or acest preț era cel diminuat de lege. Cumpărătorul era îndreptățit deci să susțină, că obligația sa de plată era a prețului diminuat.

D-l Demogue, în observațiile pe care le face cu privire la sentința Trib. Reims, în revista sus arătată, spune că creditorul nu ar putea să susțină, că a fost privat de o parte a creanței sale. Față de debitorul inițial creanța sa a rămas întreagă. Numai creanța contra debitorului suplimentar a fost redusă.

Observăm însă că creditorul avea un mijloc să constrângă pe cumpărător, ca să plătească întreaga cre-

anță. Creditorul se găsea cu un gaj asupra lucrului vândut. Dacă creditorul nu era despăgubit de creanța sa, el putea să vândă gajul. Pentru a nu se ajunge la acest rezultat, îi rămânea de sigur cumpărătorului să plătească întreaga creanță, urmând apoi să se înlocuiească contra vânzătorului, pentru diferența între suma plătită și prețul diminuat al vânzării.

Asupra caracterului delegației a se mai vedea și Trib. Ilfov s. II-a com., sent. nr. 484 din 1936, în *Jurisprudența Generală*, 1936, speța 564.

HARITON UDREA
Magistrat

CATRE D-NII ABONAȚI

D-nii abonați ai Revistei sunt rugați stăruitor să achite abonamentul la timp, conform mențiunii de pe copertă, fără a aștepta alte înștiințări personale cari, pe lângă că sunt costisitoare, cer și timp.

Plata se poate face, fie prin mandat poștal direct la Administrația Revistei, str. Artei nr. 5-București, fie prin încasatorii noștri împuterniți cari sunt: d. Mihail Stama pentru provincii, și d. C. Petculescu pentru Capitală cărora rugăm, a li se acorda toată atențiunea când se prezintă în numele nostru.

Când plățile se fac prin încasatorii noștri sus arătați, d-nii abonați sunt rugați să le ceară chitanțe, din chitanțierele purtând stampila administrației, pentru orice sume plătesc, iar când plățile ni se fac prin mandate poștale, trimițătorii sunt rugați să arate pentru care anume revistă și pe ce anume timp plătesc abonamentul indicând și nr. partidei din registrele noastre.

A apărut:

TRATAT DE PROCEDURĂ CIVILĂ după legile de unificare și legile provinciale în vigoare, de Victor G. Cădere, profesor la Facultatea de Drept a Universității din Cluj, ediția II-a.

De vânzare la *Curierul Judiciar*. Prețul 400 lei.

TRATAMENTUL INFRACTORULUI MINOR ÎN DREPTUL PENAL COMPARAT, partea I, Evoluția istorică, de George Solomonescu, magistrat la Tribunalul Ilfov, Dr. în Drept, Licențiat în filosofie și Diplomat al Institutului de Criminologie din Paris.

De vânzare la *Curierul Judiciar*, Prețul 150 lei.

REGIMUL FISCAL AL MOȘTENIRILOR ÎN ROMÂNIA ȘI ALTE ȚĂRI adnotat și comentat de d-l MIHAIL I. BĂDULESCU, Doctor în Drept, Șeful Serviciului succesiunilor din Ministerul Finanțelor, cu o Prefață de d-l avocat Alex. Velescu.

Volumul cuprinde 240 pag. Prețul 120 lei iar pe hârtie extra velină lei 150.

Adresele prea telegrafice dând naștere la neprimirea la timp a revistei și chiar la rătăcirea numerilor trimise, d-nii abonați sunt rugați să comunice administrației adresele cât mai precise,